Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om allmänt bostadsbidrag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om allmänt bostadsbidrag ändras. De studerande börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget så att deras rätt till bostadsbidrag avgörs med stöd av lagen om allmänt bostadsbidrag. De studerande som bor på hyra utomlands samt de studerande som i Finland studerar på en avgiftsbelagd linje i en folkhögskola, ett idrottsutbildningscenter eller Sameområdets utbildningscentral och bor i läroanstaltens elevhem ska fortfarande omfattas av bostadstillägg.

I lagen ska det göras ändringar som föranleds av sammanslagningen av de olika systemen. Enligt förslaget ska de inkomster som beaktas vid beviljande av allmänt bostadsbidrag ändras så att den studiepenning som ingår i studiestödet beaktas som inkomst. De specialbestämmelser som gäller studerande slopas i bestämmelserna om det bostadsbidrag som betalas till hushåll och i bestämmelserna om bidragstagarens och sökandens anmälningsskyldighet. Dessutom ska de justerings- och indragningsgrunder som gäller allmänt bostadsbidrag preciseras.

Dessutom ska de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget begränsas, för att man ska kunna uppnå de sparmål som läggs fram i statens budgetproposition i fråga om det allmänna bostadsbidraget och för att man ska kunna täcka de extra kostnader som överföringen av de studerande medför. I kommungrupperna I och II ska samma maximibelopp för boendeutgifter som tillämpades 2016 tillämpas 2017. I fråga om kommungrupperna III och IV ska de maximala boendeutgifterna minskas med 5 procent.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 augusti 2017. De lagändringar som gäller besparingar i utgifterna för det allmänna bostadsbidraget ska dock träda i kraft den 1 januari 2017.

———

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL 1
INNEHÅLL 2
ALLMÄN MOTIVERING 3
1 INLEDNING 3
2 NULÄGE 4
2.1 Lagstiftning och praxis 4
Det allmänna bostadsbidraget 4
Systemet med bostadstillägg för studerande 5
2.2 Bedömning av nuläget 6
Inledning 6
Förutsättningar för sammanslagningen av bostadsbidragssystemen 7
Centrala skillnader mellan det allmänna bostadsbidraget och studiestödets bostadstillägg 9
Problem i nuläget 10
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN 11
Föreslagna ändringar 11
Alternativa åtgärder 12
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER 14
4.1 Ekonomiska konsekvenser 14
4.2 Konsekvenser för stödmottagarna 15
4.3 Samhälleliga konsekvenser 19
4.4 Könsrelaterade konsekvenser 20
4.5 Konsekvenser för myndigheterna 20
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN 20
6 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER 22
DETALJMOTIVERING 23
1 LAGFÖRSLAG 23
2 IKRAFTTRÄDANDE 26
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING 26
LAGFÖRSLAG 28
Lag om ändring av lagen om allmänt bostadsbidrag 28
BILAGA 34
PARALLELLTEXT 34
Lag om ändring av lagen om allmänt bostadsbidrag 34

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Staten stöder boendeutgifterna för hushåll med låga inkomster genom tre olika bostadsbidragssystem. Det allmänna bostadsbidraget är avsett för att minska boendeutgifterna för hushåll med låga inkomster. Bostadsbidraget för pensionstagare är avsett för att minska boendeutgifterna för pensionstagare med låga inkomster och främja deras möjligheter att bo hemma. Studiestödets bostadstillägg betalas till studerande som bor i en hyresbostad eller bostadsrättsbostad. Utöver via de egentliga bostadsbidragssystemen ersätts boendeutgifter också genom det bostadsunderstöd som betalas i samband med militärunderstöd. Man har också möjlighet att ansöka om utkomststöd om inkomsterna inte räcker till för att täcka de nödvändiga utgifterna.

Allmänt bostadsbidrag har beviljats sedan 1940-talet, till en början inom ramen för aravasystemet i form av familjebostadsbidrag till familjer med många barn, och från 1962 till barnfamiljer i hyresbostäder i enlighet med lagen angående bostadsbidrag för familjer med barn (586/1961). När lagen om bostadsbidrag (408/1975) trädde i kraft i juli 1975 utsträcktes bostadsbidraget till att utöver barnfamiljer även omfatta unga barnlösa äkta par, studerande och nya ägarbostäder. Under 1980-talet utsträcktes bostadsbidraget gradvis till att omfatta alla besittningsformer för bostäder och alla typer av hushåll, då bidraget utsträcktes till att omfatta ägarbostäder av alla åldrar och underhyresbostäder samt till att gälla ensamboende, samboende par och andra barnlösa hushåll. Bostadsbidragssystemet förnyades senast genom lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014), som trädde i kraft vid ingången av 2015.

År 1977 inrättades som en del av studiestödet ett separat system med bostadstillägg för studerande, eftersom bostadsbidrag betalas till familjer och är nära kopplat till bostaden och dess utrustningsnivå och det ansågs därför inte vara lämpligt för studerande som ofta bytte bostad. Till en början omfattade systemet med bostadstillägg för studerande de personer som bor ensamma i en hyresbostad, men senare också barnlösa studerandepar och andra personer som bor tillsammans. Det system med bostadstillägg som är en del av studiestödet har utvecklats i en mer individbaserad riktning, senast 2009 när inkomstprövningen av makens inkomster slopades. De studerande som bor i en ägarbostad och studerande barnfamiljer har alltid omfattats av det allmänna bostadsbidraget.

Skillnaderna mellan de olika bostadsbidragssystemen och möjligheterna att slå ihop dem har granskats i ett flertal olika utredningar under årens lopp. Sammanslagningen har motiverats med att den skulle förenkla bostadsbidragssystemet och göra förvaltningen effektivare. Eftersom bostadsbidraget för pensionstagare och bostadstillägget för studerande har välmotiverade särdrag som har anpassats till dessa grupper, har man ansett att en sammanslagning behöver utredas ytterligare.

I samband med planen för de offentliga finanserna 2017–2020 beslutade regeringen att de som studerar i Finland ska börja omfattas av det allmänna bostadsbidraget. De som studerar utomlands ska även i fortsättningen omfattas av studiestödets bostadstillägg.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

Det allmänna bostadsbidraget

Syftet med det allmänna bostadsbidraget är att minska låginkomsttagarnas boendeutgifter och garantera en skälig boendenivå. Allmänt bostadsbidrag kan betalas till ett sådant hushåll med låga inkomster som bor i Finland. Personer som stadigvarande bor i samma bostad anses utgöra ett hushåll.

Bostadsbidrag beviljas för boendeutgifter för en sådan hyresbostad, bostadsrättsbostad eller ägarbostad i Finland som betraktas som stadigvarande bostad. I fråga om hyresbostäder är villkoret att besittningen av bostaden grundar sig på ett hyresavtal enligt lagen om hyra av bostadslägenhet (481/1995). Bostadsbidragstagaren ska i sitt bruk ha en egen bostad, vars besittning han eller hon bestämmer över och som han eller hon betalar hyra för. Bostadsbidrag beviljas därmed inte för boende på vårdinrättning, i fritidsbostad, i affärslokaler eller på inkvartering.

Det allmänna bostadsbidraget förtydligades och förenklades genom den lag (938/2014) som trädde i kraft vid ingången av 2015. Bostadsbidrag beviljas på basis av helhetshyror som bestäms utifrån hushållets storlek och bostadens läge, samt på basis av självriskandelar som bestäms linjärt utifrån bruttoinkomsterna. Också rätten att välja mellan bostadsbidrag för pensionstagare och allmänt bostadsbidrag slopades, och därför omfattas de barnfamiljer som har fått bostadsbidrag för pensionstagare av det allmänna bostadsbidraget vid den följande justeringen.

Allmänt bostadsbidrag beviljas för 80 procent av skillnaden mellan de godtagbara boendeutgifterna och bassjälvriskandelen. Godtagbara boendeutgifter är de boendeutgifter som ska beaktas vid beviljande av bostadsbidrag upp till de maximibelopp som bestäms i lagen. Bassjälvriskandelen är 42 procent av de inkomster som överstiger den inkomstgräns som berättigar till fullt bidrag. Inkomstgränsen beror på antalet vuxna personer och minderåriga barn i hushållet, så att självrisken på samma inkomstnivå minskar när hushållets storlek och antalet minderåriga barn ökar. Samma beräkningsformel tillämpas i alla kommungrupper och hushåll oavsett inkomstnivå. Den inkomstgräns som berättigar till fullt bidrag har samordnats med nivån på arbetsmarknadsstödet. En ensamboende person som får arbetsmarknadsstöd eller grunddagpenning betalar en självriskandel på 20 procent av de godtagbara boendeutgifterna.

I det allmänna bostadsbidraget beaktas som boendeutgifter i hyres- och aktielägenheter hyran eller vederlaget och därutöver de vattenavgifter och uppvärmningskostnader som betalas separat. I vattenavgifterna och uppvärmningskostnaderna beaktas ett genomsnittsvärde som bestäms enligt hushållets storlek. Som underhållsutgifter i andra ägarbostäder beaktas sådana underhållsutgifter som bestäms utifrån bostadens läge och hushållets storlek. I alla ägarbostäder beaktas i boendeutgifterna dessutom som finansieringsutgifter 73 procent av räntorna på personliga bostadslån. Tomtlega och fastighetsskatt godkänns inte som boendeutgifter.

De maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget bestäms utifrån hushållets storlek och bostadens läge. De maximala boendeutgifterna är bundna till Statistikcentralens hyresindex. I fråga om hyresbostäder är de maximala boendeutgifterna i enpersonshushåll beroende på bostadens läge 362–508 euro i månaden, i två personers hushåll 527–735 euro i månaden, i tre personers hushåll 675–937 euro i månaden och i fyra personers hushåll

804–1 095 euro i månaden. I fråga om aktiebostäder är det totala beloppet av de maximala boendeutgifterna samma som i fråga om hyresbostäder, men det är uppdelat i underhållsutgifter och finansieringsutgifter. De maximala underhållsutgifterna för hyresbostäder är 30 procent av beloppet av de maximala boendeutgifterna (i enpersonshushåll 109–152 €/mån) medan återstående 70 procent av beloppet kan godkännas som maximala finansieringsutgifter (i enpersonshushåll 253–356 €/mån). Om underhållsutgifterna för en ägarbostad överstiger det maximala beloppet för underhållsutgifterna, godkänns 73 procent av den överstigande delen som finansieringsutgifter.

Ett hushåll beviljas allmänt bostadsbidrag på basis av det sammanlagda beloppet av de fortlöpande månadsinkomster som de myndiga medlemmarna i hushållet har. Som fortlöpande inkomster betraktas inkomster som fortgår minst tre månader. Om hushållets inkomster varierar beräknas månadsinkomsten utifrån en genomsnittsinkomst. Genomsnittsinkomsten används om inkomsterna inte är fortlöpande i tre månader efter den tidpunkt då bostadsbidraget beviljades eller justerades. Genomsnittsinkomsten beräknas på basis av den inkomst som hushållet beräknas ha under året.

Beloppet av det allmänna bostadsbidraget justeras varje år. Nivån på bostadsbidraget kan dock justeras före årsjusteringen exempelvis om hushållets storlek förändras, om hushållets inkomster ökar med mer än 400 euro eller minskar med mer än 200 euro i månaden eller om hushållets boendeutgifter ökar eller minskar med mer än 50 euro i månaden.

Vid ingången av september 2015 infördes ett förvärvsinkomstavdrag på 300 euro vid fastställandet av bostadsbidraget. Förvärvsinkomstavdrag görs i de sammanlagda löne- och företagarinkomsterna för varje medlem i hushållet. Syftet med förvärvsinkomstavdraget är att sänka tröskeln för att ta emot arbete.

Systemet med bostadstillägg för studerande

Målen med studiestödet och det system med bostadstillägg som har inrättats som en del av stödet är i huvudsak utbildningspolitiska. Villkor för beviljande av studiestöd är att studierna bedrivs på heltid, att studierna framskrider och att det finns ett behov av ekonomiskt stöd. Också den studerandes ålder, studier och studiernas längd har en betydande inverkan på att stöd beviljas. Beviljandet av bostadstillägg är bundet till beviljandet av studiestöd.

Med stöd av 14 § i lagen om studiestöd har studerande som bor i en hyresbostad eller bostadsrättsbostad rätt till bostadstillägg. Berättigad till bostadstillägg är dock inte en studerande som bor hos sin förälder, som delar bostad med sitt eget eller sin makes barn eller som bor i en bostad som ägs av maken. Inte heller en studerande som har rätt till en avgiftsfri plats i ett elevhem är berättigad till bostadstillägg, om det inte finns synnerligen vägande skäl för att den studerande inte kan ta emot platsen. En studerande som får bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007) eller bor i samma bostad som sin make som får bostadsbidrag enligt den lagen kan inte heller få bostadstillägg.

En studerande kan dock beviljas bostadstillägg för boendeutgifterna för en sådan bostad som har hyrts på grund av studier och som är belägen på annan ort än familjens stadigvarande bostad. Den som studerar utomlands beviljas bostadstillägg på samma villkor som den som studerar i Finland. Den som studerar och bor utomlands har dock rätt till bostadstillägg även då han eller hon delar bostad med sitt eget eller sin makes barn.

Bostadstillägget är 80 procent av månadshyran, bruksvederlaget eller med dessa jämförbara månatliga boendeutgifter av fast storlek enligt hyresavtalet eller bostadsrättsavtalet. När bo-

stadstillägg beviljas beaktas inte boendeutgifter till den del de överstiger 252 euro. En studerandes andel av boendeutgifterna fås genom att boendeutgifterna för hela bostaden divideras med antalet boende, om inte någon annan fördelningsgrund godkänns av särskilda skäl. Bostadstillägg betalas inte om boendeutgifterna understiger 33,63 euro i månaden.

Om en studerande bor i en bostad som han eller hon hyr av sin förälder eller som föräldern äger, är bostadstillägget högst 58,87 euro i månaden. Bostadstillägget för en studerande som studerar på avgiftsbelagda linjer vid en folkhögskola eller ett idrottsutbildningscenter är 88,87 euro i månaden, om den studerande bor i läroanstaltens elevhem. Bostadstillägget är 210 euro i månaden om den studerande studerar och bor utomlands. Genom förordning av statsrådet kan föreskrivas om bostadstilläggets belopp i länder med låg hyresnivå.

Studerande som bor med barn eller i en ägarbostad omfattas av lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014).

2.2 Bedömning av nuläget

Inledning

År 2015 betalades inom ramen för de olika bostadsbidragssystemen bostadsbidrag till ett belopp av totalt 1 732 miljoner euro. Av detta belopp var andelen allmänt bostadsbidrag 918 miljoner euro, andelen bostadsbidrag för pensionstagare 532 miljoner euro och andelen bostadstillägg till studiestöd 266 miljoner euro. Antalet bidragstagare var sammanlagt 549 000. Dessutom betalades 16,5 miljoner euro i bostadsunderstöd i samband med militärunderstöd till 3 800 personer.

Allmänt bostadsbidrag betalades i slutet av 2015 till 246 400 hushåll, som bestod av sammanlagt 461 000 personer. Bostadsbidraget för hushållen var i genomsnitt 330 euro i månaden och boendeutgifterna i genomsnitt 598 euro i månaden. Det allmänna bostadsbidraget täckte i genomsnitt 55 procent av boendeutgifterna.

På grund av besparingar i statsfinanserna gjordes det varken 2015 eller 2016 någon justering av de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget. De maximala boendeutgifterna bör justeras första gången vid ingången av 2017 för att motsvara förändringen i hyresindex. Med stöd av statistiken för hyresindex bör de maximala boendeutgifterna höjas med 3 procent. I alla kommungrupper överstiger cirka 70 procent av bidragstagarna de maximala boendeutgifterna. I kommungrupperna I (Helsingfors) och II (övriga huvudstadsregionen) är den genomsnittliga överskridningen (177 €/mån) dock högre än i kommungrupperna III och IV (104–116 €/mån) trots att bostäderna i genomsnitt är större. De maximala boendeutgifterna i förhållande till hyresnivån inom det allmänna bostadsbidraget är således högre i kommungrupperna III och IV än i kommungrupperna I och II.

Vid utgången av 2015 fick 151 700 studerande studiestödets bostadstillägg. Den genomsnittliga hyran för dem som får bostadstillägg med normalt belopp var 376 euro i månaden och bostadstillägget 195 euro i månaden. Bostadstillägget täckte i genomsnitt 52 procent av boendeutgifterna. Den genomsnittliga hyran för dem som bor som huvudhyresgäster var 398 euro i månaden och för dem som bor i studentbostäder 398 euro i månaden. Till majoriteten (90 procent) betalades bostadstillägget med normalt belopp. Av dem bodde 71 procent som huvudhyresgäster och 26 procent i studentbostäder. Bostadstillägg med begränsat belopp betalades till 14 600 studerande, varav 68 procent studerade utomlands. I en bostad som ägs av föräldern eller som den studerande hyr av sin förälder bodde 3 200 studerande. Bland dem som fick bostadstillägg var andelen universitetsstuderande 36 procent och andelen yrkeshögskolestu-

derande 35 procent. Andelen studerande i yrkesläroanstalter var 21 procent och andelen studerande i gymnasiet 3 procent.

Förutom med bostadsbidrag stöds boendet för de hushåll som har de lägsta inkomsterna i allt större utsträckning även via systemet med utkomststöd, som är avsett att tillämpas i sista hand och endast temporärt. Det finns dock inga exakta uppgifter om beloppet av det grundläggande utkomststöd som beviljas för boendeutgifter. Den arbetsgrupp vid miljöministeriet som har utrett konsekvenserna av stödsystemen för boende (*Genomslaget av stöd- och skattesystemen för boende, miljöministeriets rapporter 4/2015*) bedömde att beloppet av det grundläggande utkomststöd som beviljas för boendeutgifter skulle uppgå till cirka 300 miljoner euro och att nästan vart annat hushåll som får allmänt bostadsbidrag också skulle få utkomststöd. Enligt arbetsgruppen bör det närmare utredas hur mycket utkomststödet används för att kompensera boendeutgifter. Både miljöministeriets arbetsgrupp och den arbetsgrupp som social- och hälsovårdsministeriet tillsatte för att utreda en reform av utkomstödet (*Social- och hälsovårdsministeriets rapporter 2015:28*) konstaterade att beloppet av de maximala boendeutgifter som kan godtas i bostadsbidraget bör höjas i syfte att minska det utkomststöd som behövs för boendeutgifter och få bort flitfällorna i anslutning till utkomststödet.

Förutsättningar för sammanslagningen av bostadsbidragssystemen

Skillnaderna mellan de olika bostadsbidragssystemen och möjligheterna att slå ihop dem har granskats i flera sammanhang, först 1985 i miljöministeriets jämförande utredning om stödsystemen för boende (*Miljöministeriet, Helsingfors 1985*) och senast 2015 i miljöministeriets utredning om genomslaget av stödsystemen för boende (*Genomslaget av stöd- och skattesystemen för boende, miljöministeriets rapporter 4/2015*). Skillnaderna i nivån på bostadsbidraget i de olika systemen har dock ansetts vara ett centralt problem med tanke på en sammanslagning eftersom det skulle innebära betydande ändringar för en stor del av bidragstagarna. Utöver att man velat förenkla bidragssystemet har målet varit att säkerställa att de olika bostadsbidragssystemen fyller sitt syfte.

År 1998 behandlades samordningen av studiestödets bostadstillägg och bostadsbidraget som en separat fråga i en arbetsgrupp som tillsattes av undervisningsministeriet (*Samordning av bostadstillägget inom studiestödet och bostadsbidraget, promemorior av undervisningsministeriets arbetsgrupper 23:1998*). Arbetsgruppen föreslog att stödprocenten för bostadstillägget ska höjas till samma nivå som stödprocenten för bostadsbidraget. Därtill föreslog arbetsgruppen att bostadstillägget ska börja omfatta de studerande som är gifta eller samboende och inte har barn samt de studerande som är underhyresgäster eller bor i en del av en bostad eller ett kollektivhushåll. Det föreslogs också att bostadstillägget ska börja omfatta de under 18-åriga studerande som bor i en del av en bostad och som inte omfattades av någotdera av systemen. Reformen genomfördes 2000 i enlighet med arbetsgruppens förslag. Makens inkomster har inte beaktats från och med ingången av 2009, vilket gjorde bostadstillägget mer individbaserat.

Skillnaderna mellan bostadsbidragssystemen och möjligheterna till sammanslagning utreddes också i kommittén för totalreformen av den sociala tryggheten (*Social- och hälsovårdsministeriets utredningar 2009:32*) och i en separat arbetsgrupp som kommittén tillsatte för att utreda bostadsbidraget. Kommittén motiverade behovet av en sammanslagning av bostadsbidragssystemen främst med att den skulle bidra till ökad administrativ effektivitet. Det ansågs dessutom att fyra olika bostadsbidragssystem orsakar problem i samband med övergångar, det vill säga när stödmottagaren övergår från ett system till ett annat till följd av förändrad livssituation.

Kommittén för totalreformen av den sociala tryggheten beredde en modell för ett enhetligt bostadsbidragssystem som sammanför det allmänna bostadsbidraget, bostadsbidraget för pensionstagare och studiestödets bostadstillägg. Enligt en utredning av den arbetsgrupp som utredde bostadsbidraget leder överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget till att en betydande del av de studerande mister sitt stöd för boende, medan stödet för vissa studerande hålls på samma nivå eller ökar i någon mån. De studerande som beviljas allmänt bostadsbidrag skulle få det för flera månader. I synnerhet sommarmånaderna skulle omfattas av ytterligare stödmånader. Behovet av stöd bedöms på basis av hushållets ekonomiska ställning, såsom är fallet även för andra befolkningsgrupper. Vid beviljande av bostadsbidrag beaktas då parets sammanlagda inkomster, och därför gäller slopandet eller minskningen av stödet för boende i synnerhet barnlösa par där bara den ena är studerande. I fråga om studerande som inte har familj beror det bättre stödet på att bostadsbidrag beviljas året om och dess hyrestak är högre. Om bostadsbidraget helt uteblir eller eventuellt minskar beror det på den studerandes inkomster.

Ursprungligen hade kommittén för totalreformen av den sociala tryggheten som mål att utarbeta ett förslag till sammanslagning av bostadsbidragssystemen. Till slut föreslog kommittén dock en stegvis reform, där man börjar med att förenkla det allmänna bostadsbidraget och i ett senare skede fortsätter att utreda möjligheterna till sammanslagning. Enligt kommittén för totalreformen av den sociala tryggheten var målet med reformen av det allmänna bostadsbidraget att bidra till ett tydligt, sporrande, kostnadsneutralt och administrativt sett enkelt system som betonar barnfamiljer. Vid beredningen av reformen skulle också beaktas den eventuella framtida sammanslagningen av de olika stöden för boende.

Den nya lag om allmänt bostadsbidrag som trädde i kraft vid ingången av 2015 baserar sig i stor utsträckning på kommitténs förslag. Vid fastställandet av de maximala boendeutgifterna övergick man till att utgå från helhetshyran. Den inkomstrelaterade självriskandelen fastställs liksom i fråga om bostadsbidraget för pensionstagare med hjälp av en beräkningsformel. I den nya lagen har man strävat efter att förenhetliga det allmänna bostadsbidraget med bostadsbidraget för pensionstagare i många bestämmelser som gäller administrativt förfarande. De lösningar man gått in för kommer att ge bättre förutsättningar än tidigare att slå ihop bidragssystemen.

Förutsättningarna för överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget har också behandlats i arbetsgrupper som tillsatts av undervisnings- och kulturministeriet, *Strukturell utveckling av studiestödet. Utvecklingslinjer för studiestödet på andra stadiet och understöd för boende för studerande* (Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2010:8) och *Studiestödets strukturella utveckling 2012* (Undervisnings- och kulturministeriets arbetsgruppspromemorior och utredningar 2012:29). Arbetsgrupperna beslutade dock att inte föreslå att de studerande ska börja omfattas av det allmänna bostadsbidraget, bland annat därför att en betydande del av dem som för närvarande får bostadstillägg inte alls skulle få stöd för sitt boende eller stödet skulle vara mindre än bostadstillägget på grund av den annorlunda behovsprövningen i fråga om bostadsbidrag. Enligt arbetsgrupperna ska det göras ytterligare utredningar om överföringen av studerande till det allmänna bostadsbidraget efter att verkställigheten av det nya bostadsbidragssystemet har stabiliserat sig.

Den projektgrupp vid miljöministeriet som utredde verkningsfullheten av stöd- och skattesystemen för boende är den aktör som senast har tagit ställning till samordningen av bostadsbidragssystemen i sin slutrapport 2015 (*Stöd- och skattesystem för boende och deras verkningsfullhet, miljöministeriets rapporter 4/2015*). Projektgruppen ansåg att hela stödsystemet skulle bli enklare, både med tanke på de boende och med tanke på förvaltningen, om bostadsbidraget för pensionstagare och studiestödets bostadstillägg slogs ihop med det allmänna bostadsbidraget eller om man införde enhetliga bestämningsgrunder för alla system. Samtidigt ansåg pro-

jektgruppen att en sammanslagning skulle försämra ställningen för många av dem som får bostadsbidrag och att det kunde leda till ett ännu större behov av utkomststöd för att täcka boendeutgifterna. Därför ansåg projektgruppen det vara nödvändigt att preliminärt bedöma genomslaget av det nya systemet för allmänt bostadsbidrag och därefter utreda förutsättningarna att slå samman bostadsbidraget för pensionstagare och studiestödets bostadstillägg med det allmänna bostadsbidraget eller införa enhetliga bestämningsgrunder inom bidragssystemen, dock så att de särskilda frågor som gäller pensionstagare och studerande beaktas.

Centrala skillnader mellan det allmänna bostadsbidraget och studiestödets bostadstillägg

Det socialpolitiska målet med det allmänna bostadsbidraget är att minska de kostnader som boendeutgifterna orsakar hushåll med låga inkomster och att garantera en skälig boendenivå för familjen när inkomsterna minskar. Bostadstillägget som är nära sammankopplat med studiestödet har däremot utbildningspolitiska mål. Villkor för beviljande av studiestöd är att studierna bedrivs på heltid, att studierna framskrider och att det finns ett behov av ekonomiskt stöd. Också den studerandes ålder, studier och studiernas längd har en betydande inverkan på att stöd beviljas. Andra än egentliga utbildningspolitiska faktorer som bör beaktas när det gäller beviljande av stöd är inkomster, boendeform och familjeförhållanden.

Studerande avviker från dem som beviljas bostadsbidrag när det gäller inkomster och boendeutgifter. De studerandes inkomster kan variera i olika skeden av studierna. Därtill flyttar studerande ofta under sina studier. Allmänt bostadsbidrag är avsett för livssituationer med etablerade boendeförhållanden och låga inkomster, då det bland annat är viktigt att kunna förutse förutsättningarna för att bidrag ska beviljas.

Det allmänna bostadsbidraget är ett stöd som är avsett för hela hushållet. Inkomsterna för alla personer som bor i samma hushåll har en inverkan på beloppet av bostadsbidraget. Bostadstillägget beviljas däremot individuellt och på schematiska grunder som en del av studiestödet. Studiestödets bostadstillägg påverkas inte av inkomsterna för de övriga personer som bor i samma hushåll.

Studiestödets bostadstillägg betalas endast för den tid som berättigar till studiestöd, vilket i regel betyder nio månader om året. Därmed förutsätter beviljandet av studiestödets bostadstillägg att studierna framskrider. Allmänt bostadsbidrag betalas i princip för varje månad.

En studerande som bor i en hyresbostad eller bostadsrättsbostad är berättigad till studiestödets bostadstillägg. Med allmänt bostadsbidrag kan stödjas utöver boendeutgifterna för hyres- och bostadsrättsbostäder också boendeutgifterna för ägarbostäder. Beviljandet av allmänt bostadsbidrag för en hyresbostad kräver alltid ett hyresavtal som uppfyller villkoren enligt lagen om hyra av bostadslägenhet. Studiestödets bostadstillägg kan dock också beviljas för sådan inkvartering i elevhem som inte grundar sig på ett hyresavtal.

I fråga om det allmänna bostadsbidraget är den maximala hyra som beaktas högre än den maximala hyra som beaktas i studiestödets bostadstillägg. Den maximala hyran för det allmänna bostadsbidraget varierar beroende på kommungrupp från 362 euro till 508 euro i månaden för ensamboende. Den maximala hyran för studiestödets bostadstillägg är 252 euro i månaden. Den genomsnittliga hyran för ensamboende som får allmänt bostadsbidrag är också högre (484 €/mån) än den genomsnittliga hyran för dem som får studiestödets bostadstillägg (376 €/mån). Detta innebär att de som får studiestödets bostadstillägg bor i bostäder som i genomsnitt är billigare än de bostäder som de som får allmänt bostadsbidrag bor i.

De inkomster som ska beaktas i det allmänna bostadsbidraget avviker också från de inkomster som ska beaktas i studiestödets bostadstillägg. När bostadsbidraget beräknas ska som månadsinkomst beaktas de fortlöpande eller årligen återkommande bruttoinkomsterna för hushållets medlemmar. Som fortlöpande inkomster betraktas inkomster som fås under minst tre månader från den tidpunkt då bidraget beviljades eller justerades. Om inkomsterna varierar, beräknas den fortlöpande månadsinkomsten som en genomsnittsinkomst på basis av den inkomst som hushållet uppskattas ha under året. När bostadsbidraget beräknas ska som inkomster inte beaktas exempelvis barnbidrag, moderskapsunderstöd, utkomststöd eller studiestöd. Därtill görs det i hushållets sammanlagda förvärvs- och företagarinkomster ett förvärvsinkomstavdrag på 300 euro i månaden när bostadsbidragets belopp beräknas. Vid beviljande av studiestöd och bostadstillägg har däremot den studerandes inkomster en inverkan på för hur många månader den studerade kan få studiestöd. Den övre inkomstgränsen som berättigar till allmänt bostadsbidrag är för ensamboende 1 820–2 167 euro i månaden beroende på kommungrupp och i fråga om studiestödets bostadstillägg 1 879 euro i månaden.

Det genomsnittliga stödbeloppet är större i fråga om det allmänna bostadsbidraget än i fråga om studiestödets bostadstillägg. Det allmänna bostadsbidraget för ensamboende är i genomsnitt 271 euro i månaden (2 226 €/år), och studiestödets bostadstillägg är i genomsnitt 195 euro i månaden (1 236 €/år).

Studerande barnfamiljer och de studerande som bor i en ägarbostad omfattas av det allmänna bostadsbidraget. De studerande kan också under studietiden börja omfattas av det allmänna bostadsbidraget om de inte är berättigade till studiestöd exempelvis på grund av att den maximala stödtiden har gått ut, framgången i studierna är otillräcklig eller de får sjukdagpenning. De studerande övergår till bostadstillägget när de igen kan beviljas studiestöd.

	Studiestödets bostads-tillägg	**Det allmänna bostadsbidraget**
Stödmottagare	individ	hushåll
Stödtid	studietid som berättigar till studiestöd (vanligtvis 9 mån/år)	året om
Genomsnittlig hyra	376 €/mån	484 €/mån (studerande 439 €/mån)
Den maximala hyra som beaktas	252 €/mån	362–508 €/mån
Inkomsterna börjar minska stödet	1 006 €/mån	1 026 €/mån (inkl. förvärvsinkomstavdrag)
Antalet stödmottagare	151 728 personer	246 357 hushåll

Problem i nuläget

Det nuvarande bostadsbidragssystemet har ansetts vara ett administrativt sett tungt förmånssystem. Flera olika stödsystem för boende orsakar problem i samband med övergångar när stödmottagarens livssituation förändras. Till exempel om en studerande insjuknar eller får barn omfattas han eller hon därefter av det allmänna bostadsbidraget. Detta leder till ändringar i stödet och administrativt arbete. I de bostadsbidragssystem som är avsedda för olika livssituationer kan man dock beakta de olika gruppernas särdrag och särskilda behov.

Fördelen med det nuvarande studiestödets bostadstillägg är att det är individuellt och tydligt. Den studerande kan lätt förutse hur mycket bostadstillägg han eller hon kommer att få. Nivån på bostadstillägget är dock otillräcklig i förhållande till de faktiska boendekostnaderna. Bostadstillägget följer inte utvecklingen av boendekostnaderna eller hyresnivån. Därtill beviljas bostadstillägg bara för studiemånaderna, vilket innebär att den studerande måste ha tillräckligt med övriga tillgångar exempelvis för sina boendekostnader under sommarmånaderna. Studerande är således inte likställda med övriga hushåll med låga inkomster när det gäller stöd för boende.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Föreslagna ändringar

Statsminister Juha Sipiläs regering har i planen för de offentliga finanserna 2017–2020 beslutat att studerande på andra stadiet och högskolestuderande ska börja omfattas av det allmänna bostadsbidraget. De som studerar utomlands ska också i fortsättningen omfattas av bostadstillägg enligt studiestödssystemet. Enligt skrivningen ska den ökning i utgifterna för bostadsbidraget som överföringen eventuellt orsakar täckas inom utgiftsramen för social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde. Målet är att förenkla och förenhetliga bostadsbidragssystemet, förbättra ställningen för studerande med höga boendeutgifter och öka jämlikheten mellan medborgarna när det gäller stöd för boende.

Enligt planen för de offentliga finanserna kommer utgifterna för de förmåner som är bundna till folkpensionsindex dessutom att minskas med 0,85 procent 2017. Anslaget för det allmänna bostadsbidraget minskas från ingången av 2017 med 9,5 miljoner euro, vilket motsvarar en anslagsminskning på 0,85 procent.

Överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget förutsätter ändringar i lagen om allmänt bostadsbidrag och lagen om studiestöd. I denna proposition föreslås det att rätten till stöd för boende i fråga om de studerande som studerar i Finland från och med augusti 2017 ska avgöras med stöd av lagen om allmänt bostadsbidrag. Folkpensionsanstalten ska fatta besluten om allmänt bostadsbidrag utifrån ansökningar. De studerande som bor på hyra utomlands samt de studerande som i Finland studerar på en avgiftsbelagd linje i en folkhögskola, ett idrottsutbildningscenter eller Sameområdets utbildningscentral och bor i läroanstaltens elevhem ska fortfarande omfattas av bostadstillägget.

Utgångspunkten för reformen är att samma villkor för beviljande av allmänt bostadsbidrag ska gälla såväl för studerande som för övriga bostadsbidragstagare med låga inkomster. Ett villkor för att bostadsbidrag ska betalas till en studerande är därmed att bostaden duger som bostad och enligt dess officiella användningsändamål är avsedd som bostad eller i övrigt avsedd för stadigvarande bostadsbruk. I fråga om hyresbostäder är villkoret för bostadsbidrag att besittningen av bostaden grundar sig på ett hyresavtal enligt lagen om hyra av bostadslägenhet.

I lagen om allmänt bostadsbidrag föreslås vissa ändringar som föranleds av sammanslagningen av systemen. Det föreslås att de inkomster som ska beaktas vid beviljande av allmänt bostadsbidrag ändras så att den studiepenning som ingår i studiestödet påverkar beloppet av det allmänna bostadsbidraget. De specialbestämmelser som gäller studerande föreslås bli slopade i bestämmelserna om det bostadsbidrag som betalas till hushåll och i bestämmelserna om bidragstagarens och sökandens anmälningsskyldighet. I grunderna för justering av bostadsbidrag föreslås ett tillägg om att inte bara en förändring i det antal personer som hör till hushållet leder till justering, utan också en förändring i hushållets sammansättning. I grunderna för indragning av bostadsbidrag föreslås dessutom en ny bestämmelse som motsvarar den nuva-

rande tillämpningspraxisen. Enligt bestämmelsen dras bostadsbidraget in om hushållet i tre månader har bott någon annanstans än i den bostad för vilken bostadsbidraget har beviljats. När de studerande börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget ändras också den etablerade tillämpningspraxisen så att bostadsbidrag även kan beviljas en studerande som inte har fyllt 18 år och som får studiepenning och som bor självständigt.

Överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget ökar statens utgifter och utgifterna för det allmänna bostadsbidraget. Det föreslås att de extra kostnader som överföringen av de studerande orsakar och den indexbundna besparing på 9,5 miljoner euro som genomförs i det allmänna bostadsbidraget i enlighet med planen för de offentliga finanserna täcks genom en begränsning av de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget.

De maximala boendeutgifterna enligt lagen om allmänt bostadsbidrag är bundna till ett hyresindex på årsnivå som fastställs av Statistikcentralen. Indexet gäller utvecklingen i hyresnivån i hela landet och alla hyresbostäder. De maximala boendeutgifterna för 2016 justeras första gången vid ingången av 2017 i enlighet med förändringen i hyresindex. Det föreslås att lagen ändras så att de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget 2017 ska följa de maximala boendeutgifterna för 2016, vilket innebär att de inte höjs 2017. De maximibelopp som anges i lagen binds i stället för till hyresindexet 2014 till hyresindexet 2015, så att utgifterna för det allmänna bostadsbidraget varaktigt minskar. Därtill föreslås det att de maximala boendeutgifterna i kommungrupperna III och IV minskas med 5 procent, varvid överskridningarna i de maximala boendeutgifterna närmar sig överskridningarna i de maximala boendeutgifterna i kommungrupperna I och II.

Alternativa åtgärder

Vid bedömningen av alternativa åtgärder har utgångspunkten varit att studerande i enlighet med regeringens beslut börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget. Följaktligen har man vid bedömningen av alternativa åtgärder fokuserat på olika alternativa sätt att genomföra överföringen och täcka de kostnader som överföringen orsakar.

Vid beredningen av propositionen har utretts ett alternativ där studiepenning inte beaktas som inkomst. Om studiepenning betraktas som prioriterad inkomst när bostadsbidraget bestäms, ökar beloppet av det bostadsbidrag som beviljas studerande. I fråga om de studerande som redan för närvarande omfattas av det allmänna bostadsbidraget, det vill säga främst studerande barnfamiljer, hålls bidraget dock på samma nivå. Att bibehålla studiepenning som prioriterad inkomst ökar kostnaderna för överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget med cirka 20–30 miljoner euro i förhållande till att studiepenning skulle beaktas som inkomst. Detta leder till betydande ytterligare sparkrav i fråga om utgifterna för det allmänna bostadsbidraget. Det har också en inverkan på nivån av det bostadsbidrag som beviljas studerande, eftersom alla extra kostnader som överföringen av de studerande orsakar ska täckas med utgifterna för det allmänna bostadsbidraget i enlighet med regeringens beslut.

Vid beredningen har också utretts olika alternativ att täcka de extra kostnader som överföringen av de studerande orsakar. Sådana åtgärder är att sänka det allmänna bostadsbidragets ersättningsprocent, minska förvärvsinkomstavdraget och begränsa de maximala boendeutgifterna.

Beloppet av det allmänna bostadsbidraget är 80 procent av skillnaden mellan de godtagbara boendeutgifterna och bassjälvriskandelen. För att man ska kunna täcka de extra kostnader som överföringen av de studerande orsakar genom att sänka det allmänna bostadsbidragets ersättningsprocent på 80 procent, krävs det att ersättningsprocenten sänks till 77 procent. Sänkning-

en av ersättningsprocenten är en enkel åtgärd som riktar sig till alla bostadsbidragstagare. Nivån på bostadsbidraget skulle minska med i genomsnitt 12 euro i månaden. För ensamboende och familjer utan barn minskar nivån på bostadsbidraget med i genomsnitt drygt 10 euro i månaden och för ensamförsörjarfamiljer och övriga barnfamiljer med drygt 16 euro i månaden. Sänkningen av ersättningsprocenten riktar sig dock också till de bostadsbidragstagare som har de lägsta inkomsterna, och är det alternativ som i högsta grad ökar utgifterna för utkomststödet.

De extra kostnader som överföringen av de studerande orsakar kan täckas genom att för alla bidragstagare minska förvärvsinkomstavdraget på 300 euro till 150 euro, vilket motsvarar den prioriterade inkomsten i utkomststödet. Förvärvsinkomstavdrag innebär att det görs ett avdrag på 300 euro i månaden i hushållets sammanlagda förvärvs- och företagarinkomster när bostadsbidragets belopp beräknas. Förvärvsinkomstavdraget baserar sig på det strukturpolitiska programmet för 2013 och dess syfte är att sänka tröskeln för att ta emot arbete.

På årsnivå har förvärvsinkomstavdraget ökat utgifterna för bostadsbidraget med över 70 miljoner euro. I juni 2016 omfattades cirka 80 000 hushåll av förvärvsinkomstavdraget, och av dessa hushåll var cirka 13 000 sådana som inte skulle få bostadsbidrag utan förvärvsinkomstavdrag. Därmed har förvärvsinkomstavdraget ökat antalet nya hushåll som får bostadsbidrag. Enligt bedömningar har cirka 5 000 hushåll med låga inkomster tagit emot arbete till följd av förvärvsinkomstavdraget. Dock har förvärvsinkomstavdraget inte varit i kraft längre än från den 1 september 2015, så det är ännu för tidigt att bedöma konsekvenserna av det.

Minskningen av förvärvsinkomstavdraget berör de personer i bostadsbidragssystemet som har det bättre ställt, det vill säga förvärvsarbetande. Minskningen har inte en inverkan på nivån på bostadsbidraget för dem som inte har arbetsinkomster. En minskning av förvärvsinkomstavdraget leder till att en del av de hushåll som till följd av förvärvsinkomstavdraget har börjat omfattas av bostadsbidragssystemet utesluts ur detta system. Denna åtgärd ökar i allra minsta grad utgifterna för utkomststödet, eftersom de bostadsbidragstagare som omfattas av förvärvsinkomstavdraget har högre inkomster. Ett minskat förvärvsinkomstavdrag höjer dock tröskeln för att ta emot arbete.

Under de senaste åren har man minskat utgifterna för bostadsbidrag genom att begränsa de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget. År 2015 och 2016 höjdes de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget inte i enlighet med förändringen i hyresindex. Begränsningen av de maximala boendeutgifterna är en enkel sparåtgärd som följer den besparingslinje som har gällt under tidigare år. Frysningen av de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget har ingen inverkan på nivån på bostadsbidraget för de hushåll vars hyror inte stiger. Begränsningen av de maximala boendeutgifterna ökar dock antalet hushåll som överstiger de maximala boendeutgifterna och bostadsbidragstagarnas självrisk i det fall att boendeutgifterna är höga.

En frysning av de maximala boendeutgifterna räcker dock inte till för att täcka de extra kostnader som överföringen av de studerande orsakar, utan man bör minska de maximala boendeutgifterna. För att täcka de extra kostnaderna bör de maximala boendeutgifterna för alla kommungrupper minskas med 2 procent. I förhållande till hyresnivån är dock de maximala boendeutgifterna högre i kommungrupperna III och IV än i kommungrupperna I och II. I alla kommungrupper överstiger cirka 70 procent av bidragstagarna de maximala boendeutgifterna, men i kommungrupperna I och II är den genomsnittliga överskridningen (175–176 €/mån) större än i kommungrupperna III och IV (114 €/mån och 99 €/mån) trots att bostäderna i kommungrupperna III och IV i genomsnitt är större. Därtill höjs de maximala boendeutgifterna från och med 2018 i enlighet med förändringen i det hyresindex som gäller hela landet. I kommungrupperna I och II har hyrorna under de senaste åren höjts kraftigare än i kommun-

grupperna III och IV. Således är det motiverat att rikta minskningen av de maximala boendeutgifterna till kommungrupperna III och IV och bevara de maximala boendeutgifterna i kommungrupperna I och II på samma nivå.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

År 2015 betalades det 267 miljoner euro studiestödets bostadstillägg. Utgifterna för bostadstillägget var 247 miljoner i fråga om dem som studerar i Finland och 20 miljoner i fråga om dem som studerar utomlands. Utgifterna för det allmänna bostadsbidraget var 918 miljoner euro 2015.

Överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget minskar behovet av studiestödets bostadstillägg med cirka 114,5 miljoner euro 2017 och med 250 miljoner euro 2018. Kostnaderna för det allmänna bostadsbidraget kommer till följd av överföringen att stiga med 137 miljoner euro 2017 och med 304 miljoner euro 2018. Utgifterna för det allmänna bostadsbidraget ökar därmed med sammanlagt 22,5 miljoner euro 2017 och med 54 miljoner euro på årsnivå. Överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget bedöms minska utgifterna för utkomststödet med 6,8 miljoner euro 2017 och på årsnivå med uppskattningsvis 15 miljoner euro, varav hälften utgörs av statens finansieringsandel. Överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget ökar således utgifterna för den offentliga ekonomin med 39 miljoner euro på årsnivå. Därtill ökar Folkpensionsanstaltens omkostnader med 6,7 miljoner euro 2017 och med 10 miljoner euro på årsnivå.

Bedömningen av de ekonomiska konsekvenserna grundar sig på kalkyler där studiepenningen har räknats som inkomst som beaktas i det allmänna bostadsbidraget i form av minskad studiepenning enligt planen för de offentliga finanserna. I kalkylerna har också beaktats frysning och minskning av de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget. I kalkylerna har också antagits att 10 procent av de studerande vars nuvarande hyra är 100–400 euro i månaden skulle flytta till en bostad som kostar 100 euro mer i månaden.

Överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget genomförs i enlighet med regeringens beslut så att den med tanke på de offentliga finanserna är kostnadsneutral även under kommande år. De eventuella tilläggsbesparingar som behövs genomförs under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel. Detta innebär att exempelvis Folkpensionsanstaltens förutsättningar att sköta de ökade uppgifterna inom ramen för de nuvarande anslagen och sätten att kompensera det underskott som uppstår i besparingarna i studiestödet kommer att bedömas och avgöras som en del av beredningen av budgeten och budgetramen. Det kan då krävas tilläggsbesparingar för att överföringen ska vara kostnadsneutral.

Den indexbundna besparingen på 9,5 miljoner euro i fråga om det allmänna bostadsbidraget innebär att höjningen av de maximala boendeutgifterna begränsas till 1,2 procent 2017. I och med att de maximala boendeutgifterna får höjas med högst 1,2 procent minskar utgifterna för det allmänna bostadsbidraget med 9,9 miljoner euro 2017 och med 17,3 miljoner euro på årsnivå. Utgifterna för utkomststöd ökar med uppskattningsvis 2,5 miljoner euro 2017 och på årsnivå med 4,1 miljoner euro, varav hälften utgörs av statens finansieringsandel. Det allmänna bostadsbidraget justeras en gång om året, men nivån på bostadsbidraget kommer inte att justeras för alla bidragstagare 2017. Därför är den besparing som uppnås under ikraftträdandeåret mindre än besparingen på årsnivå. Den andel som överstiger den indexbundna besparingen på 9,5 miljoner euro på årsnivå ska användas för att kompensera de extra kostnader som orsakas av att de studerande börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget.

Enligt förslaget ska också de extra kostnader som orsakas av att studerande börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget täckas genom en begränsning av de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget. Frysningen av de maximala boendeutgifterna och den minskning på 5 procent som ska göras i de maximala boendeutgifterna i kommungrupperna III och IV minskar utgifterna för det allmänna bostadsbidraget med 27,9 miljoner euro 2017 och med 49,5 miljoner euro på årsnivå, när genomförandet av den indexbundna besparingen beaktas som en minskning i kalkylen. Utgifterna för utkomststödet ökar med 5,9 miljoner euro 2017 och med 9,7 miljoner euro på årsnivå.

I sin helhet minskar frysningen av de maximala boendeutgifterna och minskningen på 5 procent i fråga om de maximala boendeutgifterna i kommungrupperna III och IV utgifterna för det allmänna bostadsbidraget med 37,8 miljoner euro 2017 och med 66,8 miljoner euro på årsnivå. Utgifterna för utkomststödet ökar med 8,4 miljoner euro 2017 och med 13,8 miljoner euro på årsnivå.

4.2 Konsekvenser för stödmottagarna

Vid utgången av 2015 fick cirka 151 728 personer bostadstillägg för studerande. Bostadstilllägget för studerande var i genomsnitt 194,64 euro i månaden och stödmottagarnas boendeutgifter i genomsnitt 376 euro i månaden. Bostadstillägget för studerande täckte i genomsnitt 57 procent av boendeutgifterna.

Allmänt bostadsbidrag betalades i december 2015 till 246 357 hushåll. Bostadsbidraget för hushållen var i genomsnitt 330,42 euro i månaden och hushållens boendeutgifter i genomsnitt 596,21 euro i månaden. Det allmänna bostadsbidraget täckte i genomsnitt 55 procent av boendeutgifterna.

På grund av skillnaderna mellan systemen kommer det i samband med överföringen till det allmänna bostadsbidraget att ske förändringar i nivån på det stöd för boende som studerande beviljas. Det allmänna bostadsbidrag som ersätter hushållets boendeutgifter fördelas på annat sätt än det schematiska bostadstillägget för studerande. Också skillnaderna mellan de maximala boendeutgifter som kan godtas i det allmänna bostadsbidraget och i studiestödets bostadstillägg samt skillnaderna mellan hur de olika stöden fastställs leder till ändringar. En del av de studerande mister helt och hållet sitt stöd för boende, medan stödet för en del minskas, höjs eller bevaras på nuvarande nivå. I regel finns det färre studerande som är berättigade till allmänt bostadsbidrag än studerande som är berättigade till studiestödets bostadstillägg, men det genomsnittliga beloppet av bostadsbidrag är större än bostadstillägget. Bostadsbidraget riktas således till allt färre studerande och till personer som har höga boendeutgifter i förhållande till sina inkomster.

Stödet för boendet bevaras minst på nuvarande nivå eller stiger för 64 procent av de nuvarande mottagarna av bostadstillägg, alltså cirka 120 000 studerande, vars bostadsbidrag stiger med i genomsnitt 59 euro i månaden. Andelen högskolestuderande bland dem som får högre bostadsbidrag är 67 procent (79 000), och höjningen för dem är i genomsnitt 59 euro i månaden. Andelen högskolestuderande bland dem som får en höjning är 33 procent (41 000), och denna höjning är i genomsnitt 57 euro i månaden. Stödet för boende bevaras på nuvarande nivå för cirka 15 000 studerande. Dessutom förblir stödet för boende oförändrat i fråga om de studerande som bor på hyra utomlands samt de studerande som i Finland studerar på en avgiftsbelagd linje i en folkhögskola, ett idrottsutbildningscenter eller Sameområdets utbildningscentral och bor i läroanstaltens elevhem, eftersom de även i fortsättningen ska få bostadstillägg.

I och med överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget minskar stödet för boendet för cirka 54 000 studerande med minst 300 euro i året, alltså med 25 euro i månaden. Uppskattningsvis 22 procent av de nuvarande mottagarna av bostadstillägg, alltså cirka 42 000 studerande, mister helt och hållet sitt stöd för boende. Antalet studerande som bor ensamma i en hyresbostad och som mister sitt stöd för boende är cirka 10 500. Bland de par där båda har fått bostadstillägg mister cirka 4 100 studerande sitt stöd för boende. Bland de par där bara den ena har fått bostadstillägg mister cirka 20 500 studerande sitt stöd för boende. Andelen högskolestuderande som mister sitt stöd för boende är 71 procent (30 000), och förlusten är i genomsnitt 110 euro i månaden. Bland dem som mister sitt stöd för boende är andelen andra än högskolestuderande 29 procent (12 000), och för dem är förlusten i genomsnitt 88 euro i månaden.

I och med överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget minskar stödet för boende för cirka 22 700 studerande med i genomsnitt minst 100 euro i månaden. Sammanlagt 70 studerande som vårdar barn och som för närvarande får bostadstillägg mister över 100 euro i månaden. Det är då fråga om sådana personer med familj som på grund av studier bor på annan ort än resten av familjen.

Huvudsakligen ensamboende studerande drar nytta av att de börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget. För 81 procent av dem blir stödet för boende större och för 19 procent blir stödet mindre eller uteblir helt och hållet. Par och de personer som hyr en bostad med ett gemensamt hyresavtal och bor tillsammans med någon annan förlorar mest på att börja omfattas av det allmänna bostadsbidraget, eftersom allmänt bostadsbidrag betalas per hushåll. Mest förlorar de par där bara den ena får bostadstillägg, eftersom hushållets alla inkomster, alltså också makens inkomster, påverkar beloppet av det allmänna bostadsbidraget. I fråga om par minskar eller helt och hållet uteblir stödet för boende för cirka 73 procent och ökar för cirka 27 procent.

Granskat enligt läroanstalt finns det bland dem som studerar i läroanstalter på andra stadiet fler sådana som drar nytta av ändringen än sådana som förlorar på den, eftersom det finns fler par bland dessa studerande. Också bland högskolestuderande finns det fler sådana som drar nytta av ändringen än sådana som förlorar på den. Högskolestuderande har dock i regel högre inkomster än de som studerar i läroanstalter på andra stadiet, och därför kan höjningarna i bostadsbidraget bli mindre för dem än för studerande i läroanstalter på andra stadiet.

Bland studerande i huvudstadsregionen finns det något fler sådana som mister sitt stöd än det finns bland dem som bor någon annanstans i Finland. Dock ökar det genomsnittliga stödet för studerande i Helsingfors och övriga huvudstadsregionen något mer än på andra håll i landet. I övriga städer och kommuner finns det cirka 50 procent mer sådana som drar nytta av ändringen än sådana som förlorar på den.

I tabellen nedan anges de kalkylerade förändringarna i beloppet av de studerandes bostadsbidrag och i antalet bostadsbidragstagare i olika studerandegrupper.

Tabell 1. Konsekvenserna av överföringen till bostadsbidrag i olika studerandegrupper

Studerande som omfattas av bostadstillägg	Bostadstillägg €/mån 2016	Bostadstillägg €/mån 2017	Förändring i antalet stödmottagare
Ensamboende på hyra (totalt)	195	261	-10 500
Fyllt 18 år, bor självständigt	195	245	-41 000
17 år, bor självständigt	170	220	-600
Högskolestuderande	197	235	-30 000
Övriga studerande	191	237	-12 000
Bor med maken, båda får bostadstillägg	191	151	-4 100
Bor med maken, den ena får bostadstillägg	186	182	-20 500
Bor i en delad bostad	195	188	-6 600

Beaktandet av bostadsbidrag som inkomst har en inverkan på bostadsbidragets belopp för sådana hushåll, främst barnfamiljer, som redan för närvarande får allmänt bostadsbidrag och där det finns en studerande som får studiepenning. Det finns cirka 17 230 hushåll till vilket det hör en studerande som får studiepenning. Det genomsnittliga bidraget för dessa hushåll minskar med 28 euro i månaden. För cirka 6 090 hushåll minskar bostadsbidraget med under 50 euro i månaden, för 3 550 med 50–100 euro i månaden och för 200 med över 100 euro i månaden. Cirka 13 000 barnfamiljer som får studiepenning omfattas av det allmänna bostadsbidraget. Det genomsnittliga bidraget för barnfamiljer minskar i och med reformen med 27 euro i månaden. För familjer med två vårdnadshavare minskar det genomsnittliga bostadsbidraget med 41 euro i månaden och för ensamförsörjarfamiljer med 17 euro i månaden. De hushåll som för närvarande omfattas av det allmänna bostadsbidraget och som kommer att mista över 100 euro i månaden är i regel hushåll där det finns två studerande. Antalet sådana hushåll som för närvarande omfattas av bostadsbidraget och som kommer att mista över 100 euro i månaden är cirka 200, varav cirka 130 är barnfamiljer.

Tabell 2. Konsekvenserna av överföringen till bostadsbidrag för bidragstagare som omfattas av det allmänna bostadsbidraget

Studerande som omfattas av bostadsbidrag	Hushåll	Bostads-bidraget ändras inte	Bostadsbidrag €/mån 2016	Bostadsbi-drag €/mån 2017
Gift eller underhållsskyldig (totalt)	13 260	5 950	478	451
Ensamförsörjarhushåll (totalt)	7 600	4 220	477	461
Ensamförsörjare som får studiepenning	2 460	2 280	513	509
Hushåll där en av vårdnadshavarna får studie-stöd	3 140	1 080	471	424
Hushåll där båda vårdnadshavarna får studiestöd	250	170	576	539
Hushåll där en studerande som bor hos sin föräl-der får studiestöd	7 200	2 400	477	452

De konsekvenser som reformen har för de studerandes utkomst ska granskas tillsammans med den studiestödsreform som regeringen har kommit överens om i planen för de offentliga finanserna 2017–2020. Enligt regeringens proposition om studiestödsreformen förenhetligas nivån på studiepenningen i högskoleutbildningen och på andra stadiet så att studiepenningens maximala belopp är högst 250,28 euro i månaden. Beloppet av statsborgen för studielån höjs från 400 till 650 euro i månaden för dem som studerar i Finland. Borgensbeloppet för de studerande som är yngre än 18 år och som studerar i någon annan läroanstalt än en högskola höjs från 260 till 300 euro.

Om man i helhetsbetraktelsen beaktar höjningen av statsborgen för studielån (250 €/mån), försvagar överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget inte utkomstnivån för de studerande vars stöd för boende minskar under 250 euro i månaden. Överföringen till bostadsbidraget försämrar dock utkomstnivån för de studerande vars studiepenning skärs ned och vars stöd för boende minskar så att höjningen av statsborgen inte kompenserar det minskade stödet. Det finns uppskattningsvis 60 sådana studerande som bor ensamma i en hyresbostad och som mister i genomsnitt över 250 euro i månaden (den sammanlagda minskningen av studiepenning och stöd för boende). Det uppskattas finnas 35 sådana hushåll som består av två personer och som mister över 500 euro. Då inte heller höjningen av statsborgen kompenserar den penningförlust som ändringen orsakar, måste den täckas med andra medel. I synnerhet de studerande som bor i delade bostäder bör täcka en allt större andel av sin utkomst med övriga inkomster, eftersom stödet för boende i fortsättningen fördelas per hushåll och i allt högre grad på basis av behovsprövning.

Den frysning och den minskning av de maximala boendeutgifterna som verkställs 2017 ökar antalet bostadsbidragstagare som överstiger de maximala boendeutgifterna i det fall att boendeutgifterna är höga och hyrorna stiger. År 2015 översteg cirka 70 procent av bidragstagarna de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget, och den genom-

snittliga överskridningen var cirka 122 euro. I september 2016 var den genomsnittliga överskridningen 127 euro i månaden. År 2017 väntas höjningen av de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget vara 3,00 procent.

Frysningen och minskningen av de maximala boendeutgifter som beaktas i det allmänna bostadsbidraget ökar antalet bostadsbidragstagare som överstiger de maximala boendeutgifterna från 68 till 72 procent i kommungrupp I, från 75 till 79 procent i kommungrupp II, från 72 till 82 procent i kommungrupp III och från 69 till 79 procent i kommungrupp IV. De genomsnittliga överskridningarna stiger i kommungrupp I från 175 till 183 euro, i kommungrupp II från 176 till 186 euro, i kommungrupp III från 114 till 135 euro och i kommungrupp IV från 99 till 117 euro. I kommungrupp I är de maximala boendeutgifternas inverkan på den genomsnittliga nivån på bidraget 10 euro i månaden, i kommungrupp II 12 euro i månaden, i kommungrupp III 23 euro i månaden och i kommungrupp IV 20 euro i månaden.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

I och med reformen blir studerande likställda med övriga hushåll med låga inkomster. Reformen ökar således jämlikheten mellan medborgarna när det gäller stöd för boende. Reformen förbättrar särskilt nivån på bostadsbidraget för ensamstående studerande med låga inkomster och höga boendeutgifter. Genom reformen undanröjs också de samordningsproblem i bostadsbidragssystemet som uppstår när en person övergår från ett bostadsbidragssystem till ett annat. Därtill kommer reformen att göra ansökan om samt beviljande och justering av studiestöd enklare. Dessutom löser reformen de specialproblem som gäller studiestöd, såsom sommaravbrotten i bostadstillägget.

Reformen minskar emellertid antalet studerande som är berättigade till stöd för boende med cirka 26 procent, och för en del av de studerande minskar beloppet av stödet för boende. Bostadsbidrag som beviljas per hushåll leder till att de studerande ska börja redogöra för att de bor tillsammans med någon annan eller lever i ett samboförhållande och till att behovsprövningen skärps, eftersom inkomsterna för de andra medlemmarna i hushållet påverkar beloppet av bostadsbidraget. Reformen gör det också mer komplicerat att stödja boendet för studerande. De studerande måste separat ansöka om studiestöd och bostadsbidrag och separat hålla koll på inkomstgränserna för dessa.

Reformen kan också ha indirekta konsekvenser för bostadsmarknaden och de studerandes beteende, men i detta skede är det svårt att förutse dessa. På lång sikt kan reformen bidra till att ytterligare höja hyrorna för små hyresbostäder, om studenterna flyttar till dyrare hyresbostäder. Om de studerande börjar övergå till den fria hyresmarknaden i omfattande utsträckning kan det också försvåra studiebostadsstiftelsers verksamhet, åtminstone på mindre orter.

Konsekvenserna av reformen ska också granskas tillsammans med den studiestödsreform som regeringen har kommit överens om i planen för de offentliga finanserna 2017–2020. I enlighet med rambeslutet kommer beloppet av studiepenningen för högskolestuderande att minskas, stödtiden förkortas och beloppet av statsborgen för studielån höjas. För en del studerande blir möjligheterna att studera på heltid bättre i och med att statsborgen för studielån och bostadsbidraget höjs. För en del studerande kan dock det ekonomiska stöd som samhället erbjuder under studietiden försämras om de inte alls beviljas stöd för boende. På längre sikt kan lösningen också påverka studietiderna, om de studerande tyr sig till arbetsinkomster i stället för att använda statsborgen för studielån till dess fulla belopp.

Genom reformen förflyttas också tyngdpunkten i det samhälleliga stöd som beviljas i form av pengar från att stödja studier till att stödja boende. Ett villkor för bostadstillägget är utöver behovet av stöd också studier på heltid, men allmänt bostadsbidrag beviljas utan någon skyldig-

het att studera. Således sporrar studiestödet kanske inte i lika hög grad till studier. För att få allmänt bostadsbidrag är det dock inte lönsamt för en studerande att börja arbeta mer, vilket å sin sida kan sporra till studier.

4.4 Könsrelaterade konsekvenser

Bland dem som mister sitt stöd för boende finns något fler kvinnliga studerande, och för manliga studerande ökar stödet i genomsnitt något mer än för kvinnliga studerande. När makens inkomster beaktas minskar kvinnliga studerandes bostadsbidrag mer än manliga studerandes bostadsbidrag, eftersom män har högre inkomster än kvinnor.

4.5 Konsekvenser för myndigheterna

Överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget ökar Folkpensionsanstaltens arbetsmängd i fråga om verkställigheten av bostadsbidraget, eftersom antalet bostadsbidragstagare och beslut ökar och de studerandes boendeförhållanden och inkomster ofta varierar under stödtiden. Arbetsmängden i samband med verkställigheten av bostadsbidraget ökar i synnerhet när reformen träder i kraft, eftersom antalet nya bidragstagare är så stort. Dock förenklar reformen verkställigheten av studiestödet, eftersom man inte längre behöver lämna bilagor som gäller bostadstillägg och utreda dessa. Enligt Folkpensionsanstaltens bedömning kommer överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget att öka behovet av årsverken vid Folkpensionsanstalten med 94 årsverken 2017 och med 140 årsverken på årsnivå, vilket ökar Folkpensionsanstaltens omkostnader med 6,7 miljoner euro 2017 och med 10 miljoner euro på årsnivå.

5 Beredningen av propositionen

Statsminister Juha Sipiläs regering beslutade i samband med beredningen av statsbudgeten för 2017 att de studerande ska börja omfattas av det allmänna bostadsbidraget så att eventuella ytterligare besparingar genomförs under social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel. De som studerar och bor på hyra utomlands ska också i fortsättningen omfattas av bostadstillägget enligt studiestödssystemet.

Regeringens proposition har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med Folkpensionsanstalten. Propositionen har behandlats i delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning.

Den 19 oktober 2016 ordnades det i samarbete med undervisnings- och kulturministeriet ett diskussionsmöte om propositionen. I diskussionsmötet deltog finansministeriet, Folkpensionsanstalten, Finlands Kommunförbund rf, SOSTE Finlands social och hälsa rf, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry, Finlands Gymnasistförbund rf, Finlands studerandekårers förbund - SAMOK rf, Finlands studentkårers förbund (FSF) rf, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf, Svenska Handelshögskolans Studentkår rf, Suomen Kansanopistoyhdistys - Finlands Folkhögskolförening ry och Suomen Vuokranantajat ry. Skriftliga utlåtanden lämnades av Folkpensionsanstalten, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf, Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto - SAKKI ry, Finlands studentkårers förbund (FSF) rf, Finlands Gymnasistförbund rf, Svenska Handelshögskolans Studentkår rf, Suomen Kansanopistoyhdistys - Finlands Folkhögskolförening ry och Suomen Vuokranantajat ry.

Till diskussionsmötet hade också kallats justitieministeriet, arbets- och näringsministeriet, miljöministeriet, Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry, Finlands universitet UNIFI rf,

Vuokralaiset VKL ry, Asukasliitto ry, Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet (ARA) och Finlands Fastighetsförbund rf. Institutet för hälsa och välfärd meddelade att det inte har något att yttra i ärendet.

Majoriteten av de hörda parterna understödde förslaget om att de studerande ska börja omfattas av det allmänna bostadsbidraget. Parterna betonade att det i samband med reformen är viktigt att trygga möjligheterna för de studerande att på heltid koncentrera sig på sina studier och framskrida i studierna. Parterna ansåg att överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget undanröjer överlappningar mellan de olika stöden för boende och minskar problemen i samband med övergångar, det vill säga när en studerande övergår från ett stöd till ett annat. Därtill ansåg parterna det vara positivt att inkomstnivån för ensamboende studerande och studerande med låga inkomster förbättras och problemen i samband med sommaravbrotten i bostadstillägget undanröjs. Det ansågs också vara positivt att bostadsbidrag beviljas för utgifterna för en ägarbostad.

Samtidigt ansåg de hörda parterna det vara oroväckande att cirka 50 000 studerande till följd av reformen mister sitt stöd för boende. Parterna lyfte särskilt fram reformens negativa konsekvenser för utkomstnivån för barnfamiljer. Det framfördes önskemål om att förbättra utkomstnivån för barnfamiljer, exempelvis genom att höja studiepenningen med ett separat försörjartillägg som inte beaktas som inkomst i bostadsbidraget. I synnerhet studerandeorganisationerna betonade att särdragen i de studerandes boende och livssituation ska beaktas när bostadsbidraget verkställs och efterlyste samarbete med Folkpensionsanstalten i fråga om verkställigheten av lagen. Därtill framfördes önskemål om att i framtiden utreda förutsättningarna för att göra bostadsbidraget mer individuellt. Parterna förutsatte också att bostadsbidrag ska betalas till de studerande som inte har fyllt 18 år och som bor självständigt, trots att bostadsbidrag på grund av etablerad tillämpningspraxis i regel inte har betalats till minderåriga som inte har tillräckliga inkomster för självständigt boende. Därtill lyfte studerandeorganisationerna fram de konsekvenser den könsneutrala äktenskapslag som träder i kraft i mars 2017 har för det allmänna bostadsbidraget. Organisationerna önskade att det finns ett öppet och klart sätt att i samband med verkställigheten utreda civilståndet för studerande som är av samma kön.

Finlands Folkhögskolförening krävde att det fasta bostadstillägg på 88,87 euro som betalas till dem som studerar i en folkhögskola ska bevaras. När det gäller elevhem är villkoret för att allmänt bostadsbidrag ska beviljas att boendet grundar sig på ett hyresavtal enligt lagen om hyra av bostadslägenhet. Folkhögskolföreningen betonade att folkhögskolans övergripande och gemenskapsbaserade pedagogik baserar sig på internatform, som å sin sida på ett väsentligt sätt anknyter till elevhemsverksamhet. Ordnandet av elevhemsverksamhet är förknippat med flera olika synpunkter som gäller studerandevård och det är inte jämförbart med uthyrningen av bostäder.

En del av parterna ansåg det vara beklagligt att de extra kostnader som överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget orsakar täcks genom att begränsa de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget, det vill säga genom att skära ned bostadsbidraget för andra låginkomsttagare. Begränsningen av de maximala boendeutgifterna försämrar utkomstnivån för hushåll med låga inkomster, särskilt med beaktande av de andra besparingar som genomförs samtidigt, såsom nedskärningarna i de indexbundna förmånerna. Besparingarna i det allmänna bostadsbidraget leder till ökade utgifter för utkomststöd, vilket innebär att man med det utkomststöd som beviljas i sista hand delvis täcker de besparingar som görs i den primära förmånen.

Folkpensionsanstalten lyfte fram den ökade arbetsmängd som reformen leder till i fråga om verkställigheten av bostadsbidraget, och betonade att det för Folkpensionsanstalten ska garanteras tillräckliga resurser för att trygga verkställigheten av överföringen och behandlingen av

bostadsbidrag. Dessutom ansåg Folkpensionsanstalten att det undantag som gäller avgiftsfria elevhem är administrativt sett arbetskrävande, eftersom undantaget gäller endast en liten grupp, men orsakar i betydande grad utredningsarbete i samband med verkställigheten.

Kommunförbundet ansåg att den bedömning av konsekvenserna för utkomststödet som framförs i propositionen är underdimensionerad, och önskade att det i propositionen skulle finnas en mer exakt bedömning av konsekvenserna för kommunerna.

Med anledning av hörandet har propositionen preciserats så att de som i Finland studerar på en avgiftsbelagd linje i en folkhögskola, ett idrottsutbildningscenter eller Sameområdets utbildningscentral och bor i läroanstaltens elevhem även i fortsättningen ska få studiestödets bostadstillägg. Till motiveringen till propositionen har det också fogats ett omnämnande av möjligheten att betala allmänt bostadsbidrag till en studerande som inte har fyllt 18 år och som bor självständigt.

Efter hörandet har propositionen dessutom ändrats så att de maximala boendeutgifterna i kommungrupperna III och IV minskas med 5 procent i stället för med 4 procent, så att propositionen även med tanke på Folkpensionsanstaltens omkostnader ska vara kostnadsneutral. Således avviker de siffror som anges i propositionens ekonomiska konsekvenser från de siffror som anges i budgetpropositionen för 2017.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2017 och avses bli behandlad i samband med den.

Hösten 2016 överlämnar regeringen till riksdagen en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om studiestöd och av 127 d § i inkomstskattelagen. Enligt den propositionen ska nivån på studiepenningen i högskoleutbildningen och på andra stadiet förenhetligas så att studiepenningens maximala belopp är högst 250,28 euro i månaden. Beloppet av statsborgen för studielån höjs från 400 till 650 euro i månaden för dem som studerar i Finland. Propositionen avses bli behandlad samtidigt som denna proposition på grund av propositionernas gemensamma mål. Ett gemensamt mål för propositionerna är att förbättra de studerandes utkomst och att förverkliga de sparmål som ställts upp i fråga om de offentliga utgifterna.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

4 §. *Hushåll.* I paragrafen föreskrivs det om begreppet hushåll. Utgångspunkten är att de som bor i en bostad svarar för boendeutgifterna för hela bostaden, om man inte särskilt avtalat om besittningen av en del av bostaden. Det hushållsbegrepp som tillämpas när det gäller bostadsbidrag utgår från den ursprungliga avsikten med bostadsbidraget, det vill säga att minska boendeutgifterna för dem som bor i bostaden. Utgångspunkten är att de som bor i bostaden svarar för boendeutgifterna för hela bostaden på det sätt som avses i lagen om allmänt bostadsbidrag, om man inte särskilt avtalat om besittningen av en del av bostaden. Genom hyresavtal eller något annat avtal, exempelvis ett avtal som gäller anställningsförhållandet för en person som behövs för skötseln av hemmet, kan man avtala om besittningen av en del av bostaden.

Enligt 4 mom. i den gällande paragrafen hör en studerande inte till ett hushåll om han eller hon enligt 14 § i lagen om studiestöd har rätt till bostadstillägg, utom när bostadstillägget har beviljats den studerande för en bostad på annan ort, inte heller om den studerande får studiestöd från en främmande stat eller en motsvarande förmån. Bestämmelsen hindrar betalning av bostadsbidrag till studerande som får bostadstillägg. Ett undantag utgörs dock av situationer där en person som hör till ett hushåll som beviljas bostadsbidrag får bostadstillägg för en studentbostad på annan ort. Bostadsbidrag som beviljas för en studentbostad på annan ort hindrar inte att hela hushållet beviljas bostadsbidrag.

Enligt förslaget ska 4 mom. strykas i och med att de studerande börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget. Därtill stryks i 2 mom. hänvisningen till 4 mom. En studerande som studerar på annan ort kan anses höra till hushållet om boendet är tillfälligt. Bostadsbidrag beviljas dock inte för två bostäder, så den studerande som studerar på annan ort måste bilda ett eget hushåll för att få bostadsbidrag för studentbostaden. En studerande som studerar utomlands och får bostadstillägg samt en studerande som studerar i Finland på en avgiftsbelagd linje i en folkhögskola, ett idrottsutbildningscenter eller Sameområdets utbildningscentral och bor i läroanstaltens elevhem kan dock fortfarande höra till hushållet om studierna är tillfälliga.

Till övriga delar föreslås det inga ändringar i paragrafen.

8 §. *Rätt till bostadsbidrag*. I paragrafen föreskrivs det om grunderna för att bostadsbidrag ska beviljas. Enligt 1 mom. har ett hushåll rätt till bostadsbidrag, om de godtagbara bondeutgifterna överstiger den bassjälvriskandel som fastställs enligt inkomsterna, om det inte är fråga om en i 2 mom. avsedd person som har rätt till bostadstillägg för studerande eller bostadsbidrag för pensionstagare. Bostadsbidraget är 80 procent av skillnaden mellan de faktiska boendeutgifterna, som får uppgå högst till de maximala boendeutgifterna, och bassjälvriskandelen.

I 2 mom. i den gällande paragrafen anges de personer som inte är berättigade till bostadsbidrag enligt lagen om allmänt bostadsbidrag. Sådana är enligt 2 mom. 1 punkten studerande som med stöd av 14 § i lagen om studiestöd har rätt till bostadstillägg för studerande och studerande som får studiestöd från en främmande stat eller en motsvarande förmån eller som har rätt till avgiftsfri bostad från läroanstaltens sida.

Det föreslås att omnämnandet av studerande som får bostadstillägg enligt 14 § i lagen om studiestöd och av studerande som får studiestöd från en främmande stat eller en motsvarande förmån stryks i 2 mom. 1 punkten. Enligt förslaget kan bostadsbidrag dock inte beviljas de studerande som har rätt till avgiftsfri bostad från läroanstaltens sida. Om det emellertid finns

särskilda skäl för att en studerande som är berättigad till en plats i ett elevhem inte kan ta emot platsen, kan bostadsbidrag beviljas. En giltig orsak kan exempelvis anses vara att den studerande redan före sina studier har bott självständigt i en stadigvarande bostad där det också är möjligt att bo under studietiden, eller att den studerande är berättigad till den avgiftsfria platsen i elevhemmet endast under vardagar.

I övrigt motsvarar paragrafen den gällande paragrafen.

9 §. *Godtagbara boendeutgifter.* I paragrafen föreskrivs det om vilka boendeutgifter som ska beaktas när bostadsbidraget beräknas. Som boendeutgifter beaktas boendeutgifterna för ett hushålls stadigvarande bostad, som till viss del utgörs av kalkylerade utgifter. Bidrag för boendeutgifterna ges högst för de maximala boendeutgifter som anges i 10 §.

I 9 mom. i den gällande paragrafen föreskrivs det om fördelningen av boendeutgifterna när det i bostaden bor en studerande som inte hör till det hushåll som beviljas bostadsbidrag eftersom han eller hon är berättigad till studiestödets bostadstillägg. Det föreslås att momentet stryks i och med att de studerande börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget.

I övrigt motsvarar paragrafen den gällande paragrafen.

10 §. *Maximala boendeutgifter.* I paragrafen finns en tabell över de högsta belopp, baserade på hela hyran, som beaktas som boendeutgifter när bostadsbidraget beräknas. De maximala boendeutgifterna är indelade i nivåer enligt hushållets storlek och bostadens läge. Bidrag beviljas inte för boendeutgifter som överstiger de maximala boendeutgifterna.

De maximala boendeutgifter som anges i 1 mom. ska enligt förslaget ändras så att de maximala boendeutgifterna för kommungrupp III och IV minskas med 5 procent. Därtill föreslås det i 2 mom. en ändring av de fasta höjningar enligt kommungrupp som görs i de maximala boendeutgifterna för hushåll med fem eller mer än fem medlemmar. Också dessa ska minskas med 4 procent i kommungrupperna III och IV.

I övrigt motsvarar paragrafen den gällande paragrafen.

15 §. *Prioriterade inkomster.* I paragrafen föreskrivs det om vilka inkomster som inte beaktas som inkomst när bostadsbidraget beräknas. Med stöd av 7 punkten i den gällande paragrafen beaktas inte studiestöd enligt lagen om studiestöd när bostadsbidraget beräknas. Således har studiepenningen inte inverkat på beloppet av bostadsbidraget. Det föreslås att punkten ändras så att studiestöd enligt lagen om studiestöd, med undantag av studiepenning, inte ska beaktas när bostadsbidraget beräknas. Därmed har studiepenningen i fortsättningen en inverkan på beloppet av bostadsbidraget. Statsborgen för studielån beaktas dock inte heller i fortsättningen när bostadsbidraget beräknas. I övrigt motsvarar paragrafen den gällande paragrafen.

20 §. *Bidragstagarens anmälningsskyldighet.* I paragrafen föreskrivs det om vilka uppgifter bostadsbidragstagaren måste anmäla om till Folkpensionsanstalten. I 1 mom. är det främst fråga om anmälan om sådana förändrade omständigheter som kan leda till att bidraget justeras. Bidragstagaren ska också anmäla om uppgifter utifrån vilka man kan bedöma om det fortfarande finns förutsättningar för att bidrag ska beviljas.

Enligt förslaget ska i paragrafen slopas 8 punkten, i vilken det föreskrivs om skyldigheten att anmäla om att en person som hör till hushållet får rätt till bostadstillägg enligt lagen om studiestöd, och 9 punkten, i vilken det föreskrivs om skyldigheten att anmäla om att rätten till bostadstillägg upphör för en studerande som bor i samma bostad. Därtill föreslås det att 3 punk-

ten ändras så att den som får bostadsbidrag inte bara ska anmäla om att antalet personer som hör till hushållet förändras, utan också om att hushållets sammansättning förändras.

27 §. *Förutsättningar för justering av bostadsbidrag.* I 1 mom. föreskrivs det om regelbunden årsjustering av bostadsbidrag, och i 2 mom. om justering mitt under bidragsperioden när det i hushållet har skett en förändring som leder till justering (mellanjustering).

Enligt 2 mom. 5 punkten justeras bostadsbidraget om någon som hör till hushållet och bor i samma bostad inleder studier på basis av vilka han eller hon är berättigad till bostadstillägg enligt lagen om studiestöd eller på något annat sätt får rätt till bostadstillägg, eller om rätten till bostadstillägg upphör för en studerande som bor i bostaden. Det föreslås att 2 mom. ändras så att 5 punkten stryks som obehövlig i och med att de studerande börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget. Därtill föreslås det att 2 mom. 4 punkten ändras så att bostadsbidraget justeras också i det fall att hushållets sammansättning varaktigt förändras, inte bara när antalet personer som hör till hushållet förändras.

28 §. *Tidpunkt för justeringen.* I paragrafen föreskrivs det om från vilka tidpunkter en justering som avses i 27 § ska göras.

Enligt 4 punkten i den gällande paragrafen justeras bostadsbidraget i de fall som avses i 27 § 2 mom. 5 punkten från ingången av den månad då rätten till bostadstillägg börjar eller från ingången av månaden efter den månad då rätten till bostadstillägg upphör. Enligt förslaget ska 4 punkten strykas som obehövlig i och med att de studerande börjar omfattas av det allmänna bostadsbidraget.

29 §. *Indragning av bostadsbidrag.* I paragrafen föreskrivs om grunderna för indragning av bostadsbidraget och tidpunkten för indragning i olika situationer. Till paragrafen föreslås en ny 6 punkt där det föreskrivs att bostadsbidraget ska dras in senast vid ingången av den fjärde månaden, om bidragstagaren bor någon annanstans än i den bostad för vars boendeutgifter bostadsbidraget har beviljats, om inte bidraget justeras på grundval av 27 § 2 mom. 4 punkten. Den föreslagna ändringen motsvarar den tillämpningspraxis som gäller för närvarande. Syftet med bostadsbidraget är inte att stödja bostäder som står tomma. Därför fortsätter betalningen av bidraget enligt etablerad praxis i högst tre månader när bidragstagaren temporärt är borta från bostaden.

41 §. *Nytt avgörande av ett ärende med anledning av beviljad förmån.* I paragrafen föreskrivs det om Folkpensionsanstaltens möjlighet att avgöra ett ärende på nytt utan undanröjande av beslut och utan samtycke av part endast efter att ha hört parten. Bestämmelsen gäller situationer där den som får bostadsbidrag eller den som hör till ett hushåll som får bostadsbidrag retroaktivt har beviljats en förmån enligt 8 § 2 mom. som hindrar utbetalning av bostadsbidrag. Det föreslås att paragrafen ändras så att ett nytt avgörande av ett ärende inte kräver att parten hörs varvid bestämmelsen motsvarar bestämmelserna i andra förmånslagar.

51 §. *Indexbindning.* Enligt paragrafen är de belopp som anges i lagen i huvudsak bundna till folkpensionsindex. I 4 mom. föreskrivs det närmare om den årliga justeringen av de maximala boendeutgifterna. Hyresutvecklingen följs med hjälp av förändringen i Statistikcentralens hyresindex på årsnivå. Förändringen i hyresindex räknas utifrån nivån för 2010 (2010=100). De maximala hyresnivåerna som fastställs i lagen motsvarar poängtalet för hyresindexet för 2014. Till följd av besluten om besparingar i statsfinanserna har de maximala boendeutgifterna inte justerats 2015 och 2016 enligt förändringen i hyresindex, utan de maximala boendeutgifterna ska justeras enligt förändringen i hyresindex för första gången vid ingången av 2017. Till följd av besluten om besparingar i statsfinanserna föreslås det att momentet ändras så att man också 2017 låter bli att justera de maximala boendeutgifterna. Det föreslås att den maximala hyres-

nivå som fastställs i lagen ändras så att den motsvarar poängtalet för hyresindexet 2015, för att besparingen på årsnivå ska vara bestående.

2 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 augusti 2017. Studerande kan ansöka om allmänt bostadsbidrag och Folkpensionsanstalten kan på basis av ansökningarna fatta beslut om allmänt bostadsbidrag från och med den 1 maj 2017. Bestämmelserna om frysning och minskning av de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget träder dock i kraft redan den 1 januari 2017 och de tillämpas på bidrag som beviljas eller justeras vid denna tidpunkt eller senare.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Den sociala tryggheten för stöd till boende spelar en roll för de grundläggande fri- och rättigheterna framför allt med avseende på 19 § 4 mom. i grundlagen (GrUU 10/2011 rd, GrUU17/2014 rd). Enligt momentet ska det allmänna främja vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende. Det allmänna verkställer denna skyldighet enligt grundlagen genom olika former av bostadsbidrag, till vilka hör det allmänna bostadsbidraget, bostadsbidraget för pensionstagare, studiestödets bostadstillägg och delvis militärunderstödet. Därtill främjar det allmänna vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende också på annat sätt, till exempel genom subventioner till bostadsbyggande och skatteavdrag för räntor på ägarbostäder.

Bostadsbidraget är av betydelse med avseende inte bara på 19 § 4 mom. i grundlagen utan också på grundläggande försörjning enligt 19 § 2 mom. och oundgänglig försörjning och omsorg enligt 19 § 1 mom. i grundlagen (GrUU 10/2011 rd, GrUU 17/2014 rd). Med hjälp av bostadsbidraget kan man minska boendeutgifterna så att de motsvarar bidragstagarnas betalningsförmåga.

Grundlagen garanterar inte något system för grundläggande försörjning i sig, utan den enskildes rätt till en tryggad grundläggande försörjning över lag (GrUU 30/2005 rd, GrUU 60/2002 rd). Det väsentliga är att rätten till en grundläggande försörjning är tryggad genom något system för social trygghet i de sociala risksituationer som nämns i grundlagen (GrUU 42/2004 rd, GrUU 60/2002 rd). Utöver bestämmelsen om rätten till grundläggande försörjning innehåller grundlagens 19 § 2 mom. också ett åläggande för lagstiftaren att handla. Den sociala tryggheten riktas och utvecklas utifrån samhällets ekonomiska resurser och så att läget inom samhällsekonomin och den offentliga ekonomin beaktas när sådana förmåner som direkt finansieras av det allmänna läggs fast. Bestämmelsen i grundlagen syftar till att säkerställa att rätten till grundläggande försörjning garanteras också på lång sikt (RP 309/1993 rd, GrUU 6/2009 rd).

Rätten till stöd för boende i fråga om de studerande som studerar i Finland ska enligt förslaget i fortsättningen avgöras med stöd av lagen om allmänt bostadsbidrag. I och med ändringen är de studerande inte på samma sätt berättigade till stöd för boende som de varit i fråga om studiestödets bostadstillägg.

Grundlagsutskottet har vid sin granskning (GrUU 17/2014 rd) av den proposition som gäller det allmänna bostadsbidraget (RP 52/2014 rd) ansett att det kan vara en stor förändring för ett hushåll med låga inkomster om bostadsbidraget sänks med exempelvis 100 euro i månaden. Det kan hända att det blir svårt eller rentav omöjligt att bo kvar i bostaden. Dessutom kan det vara svårt för de sökande att förutse vad de ändrade bidragskriterierna innebär i deras fall.

Grundlagsutskottet ansåg detta ha relevans med avseende på 19 § 1, 2 och 4 mom. i grundlagen och förutsatte att det skulle utredas om man med övergångsbestämmelser kunde dela upp ikraftträdandet av ändringarna så att hushåll som får kraftigt sänkt bostadsbidrag ges mer tid att anpassa sig till den nya situationen.

Enligt förslaget ska studiepenning beaktas som inkomst som påverkar bostadsbidraget, vilket sänker bidragsnivån med minst 100 euro i månaden för uppskattningsvis 200 studerande som redan omfattas av bostadsbidraget. Bland de cirka 195 700 studerande som för närvarande omfattas av bostadstillägget mister å sin sida 22 700 personer i och med överföringen i genomsnitt minst 100 euro i månaden. Sammanlagt 70 studerande som vårdar barn och som för närvarande får bostadstillägg mister över 100 euro i månaden. Det är fråga om sådana personer med familj som på grund av studier bor på annan ort än resten av familjen. Om man i helhetsbetraktelsen beaktar höjningen av statsborgen för studielån (250 €/mån), så är förändringen dock neutral i fråga om de studerande som mister under 250 euro i månaden.

Ändringen försämrar dock utkomstnivån för de studerande vars studiepenning skärs ned och vars stöd för boende minskar så att höjningen av statsborgen inte kompenserar det minskade bidraget. Det finns uppskattningsvis 60 sådana studerande som bor ensamma i en hyresbostad och som mister i genomsnitt över 250 euro i månaden (den sammanlagda minskningen av studiepenning och stöd för boende). Det uppskattas finnas 35 sådana hushåll som består av två personer och som mister över 500 euro. Då höjningen av statsborgen för studielån inte kompenserar den penningförlust som ändringen leder till, måste den täckas med andra medel. I synnerhet studerande som bor i delade bostäder bör täcka en allt större del av sin utkomst med övriga inkomster, eftersom stödet för boende i fortsättningen fördelas per hushåll och i allt högre grad på basis av behovsprövning.

I propositionen föreslås det att de kostnader som överföringen av de studerande till det allmänna bostadsbidraget orsakar och den indexbundna besparing på 9,5 miljoner euro som genomförs i det allmänna bostadsbidraget i enlighet med planen för de offentliga finanserna täcks genom en begränsning av de maximala boendeutgifter som godkänns i det allmänna bostadsbidraget. Frysningen och minskningen av de maximala boendeutgifterna ökar antalet bostadsbidragstagare som överstiger de maximala bo-endeutgifterna i det fall att boendeutgifterna är höga och hyrorna stiger. I och med minskningen av de maximala boendeutgifterna i kommungrupperna III och IV kommer överskridningarna i de maximala boendeutgifterna för bostadsbidragstagare i dessa kommungrupper att närma sig överskridningarna i de maximala boendeutgifterna i kommungrupperna I och II.

Regeringen anser att de föreslagna ändringarna inte innebär något väsentligt ingrepp i den tryggade grundläggande försörjningen. Beloppet av bostadsbidraget har inte garanterats på så sätt att bidragen inte skulle minska när systemet förändras. Propositionen äventyrar således inte de rättigheter som tryggas i 19 § i grundlagen, och därför anser regeringen att de föreslagna lagändringarna kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Det kan dock vara skäl att begära utlåtande av grundlagsutskottet i ärendet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om allmänt bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) 4, 8–10, 15, 20, 27–29 och 41 § samt 51 § 4 mom., av dem 51 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1672/2015, som följer:

4 §

Hushåll

De som varaktigt bor i samma bostad hör till samma hushåll. Till olika hushåll hör personer som genom särskilt hyresavtal eller motsvarande besittningsavtal förfogar över en del av bostaden eller personer som genom vårdavtal på grund av sjukdom eller skada har placerats i hushållet för att där få vård. Med bidragstagare avses i denna lag hushållets samtliga medlemmar.

Till samma hushåll hör alltid äkta makar eller sambor, deras minderåriga barn samt släktingar i rakt upp- eller nedstigande led som bor i samma bostad. Med släktingar som avses i detta moment jämställs också adoptivbarn och i 81 § i barnskyddslagen (417/2007) avsedda barn som placerats i enskilt hem.

Om äkta makar bor åtskilda till följd av söndring och inte har gemensamt hushåll, anses de inte höra till samma hushåll.

Hushållet företräds av bostadsinnehavaren eller bostadsinnehavarens make, av den som har fullmakt av kollektivhushållet eller av den i vars namn särskilt hyresavtal eller motsvarande besittningsavtal har ingåtts.

8 §

Rätt till bostadsbidrag

Ett hushåll har rätt att i bostadsbidrag få 80 procent av beloppet av de godtagbara boendeutgifter som anges i 9 § och som uppgår högst till det maximibelopp som avses i 10 §, med avdrag för den bassjälvriskandel som avses i 16 § och bestäms enligt inkomsterna.

Bostadsbidrag enligt denna lag beviljas inte

1) en studerande som har rätt till avgiftsfri plats i elevhem från läroanstaltens sida, om det inte finns särskilda skäl för att han eller hon inte kan ta emot platsen,

2) ett hushåll bestående av två personer som är äkta makar eller sambor, om någon av dem har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare enligt 8 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007),

3) ett hushåll vars enda medlem eller samtliga medlemmar har rätt till sådant bostadsbidrag för pensionstagare som avses i 2 punkten.

9 §

Godtagbara boendeutgifter

Som boendeutgifter för ett hushåll som bor i en hyresbostad godkänns hyran samt separat betalda vattenavgifter och uppvärmningskostnader. Som separat betalda vattenavgifter beaktas 17 euro per person och månad och som uppvärmningskostnader 38 euro per månad för den första personen och därefter 13 euro för varje ytterligare person.

Som boendeutgifter för ett hushåll som bor i en ägarbostad godkänns underhålls- och finansieringsutgifterna för bostaden. Som underhållsutgifter för en aktiebostad godkänns vederlaget samt särskilt betalda vattenavgifter och uppvärmningskostnader. Vattenavgifterna och uppvärmningskostnaderna beaktas till de belopp som anges i 1 mom.

Som underhållsutgifter för andra ägarbostäder än aktiebostäder godkänns följande:

Hushållets storlek, personer	Underhållsutgifter som ska beaktas, €/månad
1	89
2	107
3	135
4	159

Om ett hushåll består av fler än fyra personer, höjs underhållsutgifterna för andra ägarbostäder än aktiebostäder med 49 euro för den medlem eller de medlemmar av hushållet som överstiger fyra personer.

De uppvärmningskostnader som nämns i 1 och 2 mom. och de underhållsutgifter som nämns i 3 och 4 mom. höjs med 4 procent i landskapen Södra Savolax, Norra Savolax och Norra Karelen och med 8 procent i landskapen Norra Österbotten, Kajanaland och Lappland.

Som finansieringsutgifter för ett hushåll som bor i en ägarbostad godkänns 73 procent av de månatliga räntorna på personliga lån som tagits för att skaffa och bygga om bostaden. Som utgifter för en bostadsrättsbostad godkänns 73 procent av de månatliga räntorna på personliga lån som tagits för att skaffa bostadsrätten. Ovannämnda lån ska ha beviljats av staten, en kommun, en församling eller ett kreditinstitut som står under offentlig tillsyn och som bedriver kreditverksamhet.

Av de i 2 mom. avsedda underhållsutgifterna för ett hushåll som bor i en aktiebostad beaktas som maximal underhållsutgift högst ett belopp som är 30 procent av de maximala boendeutgifter som avses i 10 § och som maximal finansieringsutgift högst ett belopp som är 70 procent av hushållets maximala boendeutgifter. Om underhållsutgifterna överstiger de maximala underhållsutgifterna, beaktas av den överskjutande delen 73 procent som godtagbara finansieringsutgifter för bostaden.

Om ett hushåll som bor på hyra har en underhyresgäst, avdras från de i denna paragraf avsedda boendeutgifterna för hushållet det hyresbelopp som underhyresgästen betalar. I fråga om hushåll som bor i en ägarbostad avdras den hyra som underhyresgästen betalar från underhållsutgifterna och ett eventuellt resterande belopp från finansieringsutgifterna.

10 §

Maximala boendeutgifter

Av de boendeutgifter för ett hushåll som är godtagbara enligt 9 § beaktas högst följande belopp per månad:

Hushållets storlek, personer	I Kommungrupp	II Kommungrupp	III Kommungrupp	IV Kommungrupp
1	508	492	390	344
2	735	706	570	501
3	937	890	723	641
4	1 095	1 038	856	764

Om ett hushåll består av fler än fyra personer, höjs de maximala boendeutgifterna enligt 1 mom. med 137 euro i kommungrupp I, 130 euro i kommungrupp II, 117 euro i kommungrupp III och 112 euro i kommungrupp IV för varje medlem av hushållet som överstiger fyra personer.

Kommunerna delas in i kommungrupper enligt följande:

1) till kommungrupp I hör Helsingfors,

2) till kommungrupp II hör Esbo, Grankulla och Vanda,

3) till kommungrupp III hör Björneborg, Borgå, Hyvinge, Joensuu, Jyväskylä, Kajana, Kervo, Kouvola, Kuopio, Kyrkslätt, Lahtis, Lojo, Nokia, Nurmijärvi, Reso, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Sibbo, Sjundeå, S:t Michel, Tammerfors, Tavastehus, Träskända, Tusby, Uleåborg, Vasa, Vichtis, Villmanstrand och Åbo,

4) till kommungrupp IV hör alla andra kommuner än de som nämns i 1–3.

15 §

Prioriterade inkomster

När bostadsbidraget beräknas ska som inkomster inte beaktas

1) barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992),

2) moderskapsunderstöd enligt lagen om moderskapsunderstöd (477/1993),

3) förmåner enligt lagen om handikappförmåner (570/2007),

4) sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas på basis av olycksfallsförsäkring,

5) militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993),

6) fronttillägg och extra fronttillägg enligt lagen om frontmannapension (119/1977),

7) studiestöd enligt lagen om studiestöd (65/1994), med undantag av studiepenning,

8) utkomststöd eller annan förmån enligt lagen om utkomststöd (1412/1997),

9) ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005),

10) kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) eller annan motsvarande kostnadsersättning eller ersättning för uppehälle,
11) stipendier och andra motsvarande understöd som inte betalats i syfte att trygga försörjningen,
12) ersättningar för kostnader för familjevård enligt familjevårdslagen (263/2015) och för familjedagvård enligt lagen om småbarnspedagogik (36/1973),
13) ersättningar enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948),
14) barnpension som betalas i form av familjepension,
15) ersättningar för särskilda kostnader på grund av lyte, skada eller men,
16) barnförhöjning enligt folkpensionslagen (568/2007),
17) underhållsbidrag för barn, som betalas med stöd av ett domstolsbeslut eller ett fastställt skriftligt avtal, och underhållsstöd enligt lagen om underhållsstöd (580/2008),
18) menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015),
19) resedagtraktamenten, ersättningar för resekostnader och ersättningar för sjukvårdskostnader samt med dessa jämförbara ersättningar för särskilda kostnader,
20) vårdarvode enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005),
21) hyra som betalas av en underhyresgäst som avses i 9 § 8 mom.,
22) andel i intäkterna av ett dödsbo,
23) förmåner eller inkomster från utlandet som motsvarar förmånerna eller inkomsterna enligt 1–22 punkten.

20 §

Bidragstagarens anmälningsskyldighet

Den som får bostadsbidrag ska till Folkpensionsanstalten anmäla om att
1) äktenskap ingås eller upplöses,
2) ett samboförhållande inleds eller avslutas,
3) antalet personer som hör till hushållet eller hushållets sammansättning förändras,
4) hushållet flyttar från bostaden eller byter bostad,
5) hushållets boendeutgifter minskar med minst 50 euro per månad,
6) hushållets fortlöpande månadsinkomster ökar med minst 400 euro per månad,
7) en person som hör till hushållet får rätt till bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare,
8) hushållet tar en underhyresgäst eller upphör att ha en underhyresgäst,
9) besittningsformen i fråga om den bostad som hushållet har till sitt förfogande ändras,
10) en person som hör till hushållet flyttar utomlands eller vistas utomlands.

27 §

Förutsättningar för justering av bostadsbidrag

Bostadsbidragets belopp justeras när ett år förflutit sedan bostadsbidraget började löpa eller sedan senaste justering.
Bostadsbidraget ska justeras också, om
1) hushållets fortlöpande månadsinkomster har stigit med minst 400 euro eller sjunkit med minst 200 euro,
2) de boendeutgifter som betalas av hushållet och som avses i 9 § förändras med minst 50 euro i månaden,
3) hushållet byter bostad eller om besittningsformen i fråga om bostaden ändras, eller

4) antalet personer som hör till hushållet eller hushållets sammansättning varaktigt förändras, hushållet tar en underhyresgäst eller upphör att ha en underhyresgäst.

Om bostadsbidraget skulle sjunka justeras beloppet av bostadsbidraget likväl inte i de fall som avses i 2 mom. 2 punkten på grundval av höjda boendeutgifter, om de fortlöpande månadsinkomsterna inte har stigit på det sätt som avses i 2 mom. 1 punkten.

Bostadsbidraget kan justeras utan ansökan, om Folkpensionsanstalten har tillgång till alla grunder för justeringen.

28 §

Tidpunkt för justeringen

Bostadsbidraget justeras i de fall som avses i 27 § 2 mom.

1) med stöd av 1 punkten från ingången av månaden efter den månad från vars första dag den förändring i inkomsten som avses i den nämnda punkten gäller,

2) med stöd av 2 och 3 punkten från ingången av den månad för vilken ändrade eller nya boendeutgifter betalas för hela månaden,

3) med stöd av 4 punkten från ingången av den månad från vars första dag den förändring i förhållandena som avses i den nämnda punkten gäller.

29 §

Indragning av bostadsbidrag

Bostadsbidraget dras in

1) vid ingången av den månad under vilken en justering som avses i 27 § träder i kraft, om hushållet begär att bostadsbidraget dras in,

2) vid ingången av månaden efter flyttningen, om hushållet flyttar ut ur den bostad för vars boendeutgifter bostadsbidraget har beviljats, om inte bostadsbidraget justeras på grundval av 27 § 2 mom. 3 punkten,

3) vid ingången av den månad för vilken hushållet inte enligt 8 § längre har rätt till bostadsbidrag,

4) vid ingången av den månad från och med vilken de boendeutgifter som betalas av hushållet och som avses i 9 § upphör,

5) vid ingången av den månad under vilken en justering som avses i 27 § 1 mom. träder i kraft, om hushållet inte på uppmaning av Folkpensionsanstalten inom rimlig tid lämnar de uppgifter som behövs för justering av bostadsbidraget,

6) senast vid ingången av den fjärde månaden, om hushållet bor någon annanstans än i den bostad för vars boendeutgifter bidraget har beviljats, om inte bidraget justeras på grundval av 27 § 2 mom. 3 punkten.

41 §

Nytt avgörande av ett ärende med anledning av beviljad förmån

Om den som får bostadsbidrag eller den som hör till ett hushåll som får bostadsbidrag, efter det att beslutet har meddelats, retroaktivt har beviljats en förmån enligt 8 § 2 mom. som hindrar betalning av bostadsbidrag, kan Folkpensionsanstalten utan undanröjande av beslutet och utan samtycke av part avgöra ärendet på nytt.

51 §

Indexbindning

— —

De maximala boendeutgifterna binds till det hyresindex på årsnivå som beskriver utvecklingen i hyresnivån i hela landet och för samtliga hyresbostäder och som Statistikcentralen fastställer, och vars poängtal år 2010 var 100, så att de belopp som anges i 10 § motsvarar det fastställda poängtalet för hyresindexet för 2015. De maximala boendeutgifterna justeras första gången vid ingången av 2018 i enlighet med förändringen i hyresindex.

— —

_____

Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 10 § och 51 § 4 mom. träder dock i kraft redan den 1 januari 2017 och de tillämpas på bidrag som beviljas eller justeras vid denna tidpunkt eller senare.

_____

Helsingfors den 3 november 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Familje- och omsorgsminister Juha Rehula

Bilaga
Parallelltext

Lag

om ändring av lagen om allmänt bostadsbidrag

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om allmänt bostadsbidrag (938/2014) 4, 8–10, 15, 20, 27–29 och 41 § samt 51 § 4 mom., av dem 51 § 4 mom. sådant det lyder i lag 1672/2015, som följer:

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
4§	4§
Hushåll	*Hushåll*
De som varaktigt bor i samma bostad hör till samma hushåll. Till olika hushåll hör personer som genom särskilt hyresavtal eller motsvarande besittningsavtal förfogar över en del av bostaden eller personer som genom vårdavtal på grund av sjukdom eller skada har placerats i hushållet för att där få vård. Med bidragstagare avses i denna lag hushållets samtliga medlemmar.	De som varaktigt bor i samma bostad hör till samma hushåll. Till olika hushåll hör personer som genom särskilt hyresavtal eller motsvarande besittningsavtal förfogar över en del av bostaden eller personer som genom vårdavtal på grund av sjukdom eller skada har placerats i hushållet för att där få vård. Med bidragstagare avses i denna lag hushållets samtliga medlemmar.
Till samma hushåll hör alltid äkta makar eller sambor, deras minderåriga barn samt släktingar i rakt upp- eller nedstigande led som bor i samma bostad, om inte något annat följer av 4 mom. Med släktingar som avses i detta moment jämställs också adoptivbarn och i 81 § i barnskyddslagen (417/2007) avsedda barn som placerats i enskilt hem.	Till samma hushåll hör alltid äkta makar eller sambor, deras minderåriga barn samt släktingar i rakt upp- eller nedstigande led som bor i samma bostad. Med släktingar som avses i detta moment jämställs också adoptivbarn och i 81 § i barnskyddslagen (417/2007) avsedda barn som placerats i enskilt hem.
Om äkta makar bor åtskilda till följd av söndring och inte har gemensamt hushåll, anses de inte höra till samma hushåll.	Om äkta makar bor åtskilda till följd av söndring och inte har gemensamt hushåll, anses de inte höra till samma hushåll.
En studerande hör inte till ett hushåll enligt 1 mom. om han eller hon enligt 14 § i lagen om studiestöd (65/1994) har rätt till bostadstillägg, utom när bostadstillägget har beviljats studeranden för en bostad på annan ort, inte heller om den studerande får studiestöd från en främmande stat eller en motsvarande förmån.	
Hushållet företräds av bostadsinnehavaren eller bostadsinnehavarens make, av den som har fullmakt av kollektivhushållet eller av den i vars namn särskilt hyresavtal eller motsvarande besittningsavtal har ingåtts.	Hushållet företräds av bostadsinnehavaren eller bostadsinnehavarens make, av den som har fullmakt av kollektivhushållet eller av den i vars namn särskilt hyresavtal eller motsvarande besittningsavtal har ingåtts.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
8 §	8 §
Rätt till bostadsbidrag	*Rätt till bostadsbidrag*
Ett hushåll har rätt att i bostadsbidrag få 80 procent av beloppet av de godtagbara boendeutgifter som anges i 9 § och som uppgår högst till det maximibelopp som avses i 10 §, med avdrag för den bassjälvriskandel som avses i 16 § och bestäms enligt inkomsterna.	Ett hushåll har rätt att i bostadsbidrag få 80 procent av beloppet av de godtagbara boendeutgifter som anges i 9 § och som uppgår högst till det maximibelopp som avses i 10 §, med avdrag för den bassjälvriskandel som avses i 16 § och bestäms enligt inkomsterna.
Bostadsbidrag enligt denna lag beviljas inte	Bostadsbidrag enligt denna lag beviljas inte
1) en studerande som är hyresgäst och som enligt 14 § i lagen om studiestöd har rätt till bostadstillägg, utom när den studerande i enlighet med 4 § 4 mom. i denna lag anses höra till ett hushåll som får bostadsbidrag, eller en studerande som får studiestöd från en främmande stat eller en motsvarande förmån eller som har rätt till avgiftsfri bostad från läroanstaltens sida,	1) *en studerande som har rätt till avgiftsfri plats i elevhem från läroanstaltens sida, om det inte finns särskilda skäl för att han eller hon inte kan ta emot platsen,*
2) ett hushåll bestående av två personer som är äkta makar eller sambor, om någon av dem har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare enligt 8 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007), eller	2) ett hushåll bestående av två personer som är äkta makar eller sambor, om någon av dem har rätt till bostadsbidrag för pensionstagare enligt 8 § i lagen om bostadsbidrag för pensionstagare (571/2007),
3) ett hushåll vars enda medlem eller samtliga medlemmar har rätt till sådant bostadsbidrag för pensionstagare som avses i 2 punkten.	3) ett hushåll vars enda medlem eller samtliga medlemmar har rätt till sådant bostadsbidrag för pensionstagare som avses i 2 punkten.
9 §	9 §
Godtagbara boendeutgifter	*Godtagbara boendeutgifter*
Som boendeutgifter för ett hushåll som bor i en hyresbostad godkänns hyran samt särskilt betalda vattenavgifter och uppvärmningskostnader. Som särskilt betalda vattenavgifter beaktas 17 euro per person och månad och som uppvärmningskostnader 38 euro per månad i ett hushåll som består av en person. Om ett hushåll består av fler än en person, höjs uppvärmningskostnaderna med 13 euro för varje ytterligare person.	Som boendeutgifter för ett hushåll som bor i en hyresbostad godkänns hyran samt separat betalda vattenavgifter och uppvärmningskostnader. *Som separat betalda vattenavgifter beaktas 17 euro per person och månad och som uppvärmningskostnader 38 euro per månad för en person och 13 euro för varje ytterligare person.*
Som boendeutgifter för ett hushåll som bor i en ägarbostad godkänns underhålls- och finansieringsutgifterna för bostaden. Som underhållsutgifter för en aktiebostad godkänns vederlaget samt särskilt betalda vatten-	Som boendeutgifter för ett hushåll som bor i en ägarbostad godkänns underhålls- och finansieringsutgifterna för bostaden. Som underhållsutgifter för en aktiebostad godkänns vederlaget samt särskilt betalda vatten-

Gällande lydelse

avgifter och uppvärmningskostnader. Vattenavgifterna och uppvärmningskostnaderna beaktas till de belopp som anges i 1 mom.

Som underhållsutgifter för andra ägarbostäder godkänns följande:

Hushållets storlek personer	Underhållsutgi
1	89
2	107
3	135
4	159

Om ett hushåll består av fler än fyra personer, höjs underhållsutgifterna för andra ägarbostäder med 49 euro för den medlem eller de medlemmar av hushållet som överstiger fyra personer.

De uppvärmningskostnader som nämns i 1 och 2 mom. och de underhållsutgifter som nämns i 3 och 4 mom. höjs med fyra procent i landskapen Södra Savolax, Norra Savolax och Norra Karelen och med åtta procent i landskapen Norra Österbotten, Kajanaland och Lappland.

Som finansieringsutgifter för ett hushåll som bor i en ägarbostad godkänns 73 procent av de månatliga räntorna på personliga lån som tagits för att skaffa och bygga om bostaden. Som utgifter för en bostadsrättsbostad godkänns 73 procent av de månatliga räntorna på personliga lån som tagits för att skaffa bostadsrätten. Ovannämnda lån ska ha beviljats av staten, en kommun, en församling eller ett kreditinstitut som står under offentlig tillsyn och som bedriver kreditverksamhet.

Av de i 2 mom. avsedda underhållsutgifterna för ett hushåll som bor i en aktiebostad beaktas som maximal underhållsutgift högst ett belopp som är 30 procent av de maximala boendeutgifter som avses i 10 § och som maximal finansieringsutgift högst ett belopp som är 70 procent av hushållets maximala boendeutgifter. Om underhållsutgifterna överstiger de maximala underhållsutgifterna, beaktas av den överskjutande delen 73 procent som godtagbara finansieringsutgifter för bostaden.

Om ett hushåll som bor på hyra har en underhyresgäst, avdras från de i denna paragraf avsedda boendeutgifterna för hushållet det hyresbelopp som underhyresgästen betalar. I fråga om hushåll som bor i en ägarbostad av-

Föreslagen lydelse

avgifter och uppvärmningskostnader. Vattenavgifterna och uppvärmningskostnaderna beaktas till de belopp som anges i 1 mom.

Som underhållsutgifter för andra ägarbostäder än aktiebostäder godkänns följande:

Hushållets storlek personer	Underhållsutgi
1	89
2	107
3	135
4	159

Om ett hushåll består av fler än fyra personer, höjs underhållsutgifterna för andra ägarbostäder än aktiebostäder med 49 euro för den medlem eller de medlemmar av hushållet som överstiger fyra personer.

De uppvärmningskostnader som nämns i 1 och 2 mom. och de underhållsutgifter som nämns i 3 och 4 mom. höjs med 4 procent i landskapen Södra Savolax, Norra Savolax och Norra Karelen och med 8 procent i landskapen Norra Österbotten, Kajanaland och Lappland.

Som finansieringsutgifter för ett hushåll som bor i en ägarbostad godkänns 73 procent av de månatliga räntorna på personliga lån som tagits för att skaffa och bygga om bostaden. Som utgifter för en bostadsrättsbostad godkänns 73 procent av de månatliga räntorna på personliga lån som tagits för att skaffa bostadsrätten. Ovannämnda lån ska ha beviljats av staten, en kommun, en församling eller ett kreditinstitut som står under offentlig tillsyn och som bedriver kreditverksamhet.

Av de i 2 mom. avsedda underhållsutgifterna för ett hushåll som bor i en aktiebostad beaktas som maximal underhållsutgift högst ett belopp som är 30 procent av de maximala boendeutgifter som avses i 10 § och som maximal finansieringsutgift högst ett belopp som är 70 procent av hushållets maximala boendeutgifter. Om underhållsutgifterna överstiger de maximala underhållsutgifterna, beaktas av den överskjutande delen 73 procent som godtagbara finansieringsutgifter för bostaden.

Om ett hushåll som bor på hyra har en underhyresgäst, avdras från de i denna paragraf avsedda boendeutgifterna för hushållet det hyresbelopp som underhyresgästen betalar. I fråga om hushåll som bor i en ägarbostad av-

Gällande lydelse

dras den hyra som underhyresgästen betalar från underhållsutgifterna och ett eventuellt resterande belopp från finansieringsutgifterna.

Om bostaden delas med en studerande som avses i 4 § 4 mom., räknas den andel av de boendeutgifter för bostaden som motsvarar antalet medlemmar i hushållet till boendeutgifterna för hushållet när bostadsbidraget bestäms, om inte någon annan fördelningsgrund godkänns av särskilda skäl.

10 §

Maximala boendeutgifter

Av de boendeutgifter för ett hushåll som är godtagbara enligt 9 § beaktas högst följande belopp per månad:

Hushållets storlek, personer	I Kommungrupp	II Kommungrupp	III Kommungrupp	IV Kommungrupp
1	508	492	411	362
2	735	706	600	527
3	937	890	761	675
4	1 095	1 038	901	804

Om ett hushåll består av fler än fyra personer, höjs de maximala boendeutgifterna enligt 1 mom. med 137 euro i kommungrupp I, 130 euro i kommungrupp II, 123 euro i kommungrupp III och 118 euro i kommungrupp IV för varje medlem av hushållet som överstiger fyra personer.

Kommunerna delas in i kommungrupper enligt följande:

Kommungrupp I: Helsingfors

Kommungrupp II: Esbo, Grankulla och

Föreslagen lydelse

dras den hyra som underhyresgästen betalar från underhållsutgifterna och ett eventuellt resterande belopp från finansieringsutgifterna.

10 §

Maximala boendeutgifter

Av de boendeutgifter för ett hushåll som är godtagbara enligt 9 § beaktas högst följande belopp per månad:

Hushållets storlek, personer	I Kommungrupp	II Kommungrupp	III Kommungrupp	IV Kommungrupp
1	508	492	*390*	*344*
2	735	706	*570*	*501*
3	937	890	*723*	*641*
4	1 095	1 038	*856*	*764*

Om ett hushåll består av fler än fyra personer, höjs de maximala boendeutgifterna enligt 1 mom. med 137 euro i kommungrupp I, 130 euro i kommungrupp II, *117* euro i kommungrupp III och *112* euro i kommungrupp IV för varje medlem av hushållet som överstiger fyra personer.

Kommunerna delas in i kommungrupper enligt följande:

1) till kommungrupp I hör Helsingfors,

2) till kommungrupp II hör Esbo, Gran-

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Vanda Kommungrupp III: Björneborg, Borgå, Hyvinge, Joensuu, Jyväskylä, Kajana, Kervo, Kouvola, Kuopio, Kyrkslätt, Lahtis, Lojo, Nokia, Nurmijärvi, Reso, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Sibbo, Sjundeå, S:t Michel, Tammerfors, Tavastehus, Träskända, Tusby, Uleåborg, Vasa, Vichtis, Villmanstrand och Åbo Kommungrupp IV: övriga kommuner.	*kulla och Vanda,* *3) till kommungrupp III hör Björneborg, Borgå, Hyvinge, Joensuu, Jyväskylä, Kajana, Kervo, Kouvola, Kuopio, Kyrkslätt, Lahtis, Lojo, Nokia, Nurmijärvi, Reso, Riihimäki, Rovaniemi, Seinäjoki, Sibbo, Sjundeå, S:t Michel, Tammerfors, Tavastehus, Träskända, Tusby, Uleåborg, Vasa, Vichtis, Villmanstrand och Åbo,* *4) till kommungrupp IV hör alla andra kommuner än de som nämns i 1–3.*
15 §	15 §
Prioriterade inkomster	*Prioriterade inkomster*
När bostadsbidraget beräknas ska som inkomster inte beaktas 1) barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992), 2) moderskapsunderstöd enligt lagen om moderskapsunderstöd (477/1993), 3) förmåner enligt lagen om handikappförmåner (570/2007), 4) sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas på basis av olycksfallsförsäkring, 5) militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993), 6) fronttillägg och extra fronttillägg enligt lagen om frontmannapension (119/1977), 7) studiestöd enligt lagen om studiestöd, 8) utkomststöd eller annan förmån enligt lagen om utkomststöd (1412/1997), 9) ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), 10) kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) eller annan motsvarande kostnadsersättning eller ersättning för uppehälle, 11) stipendier och andra motsvarande understöd som inte betalats i syfte att trygga försörjningen, 12) ersättningar för kostnader för familjevård enligt familjevårdarlagen (312/1992) och för familjedagvård enligt lagen om barndagvård (36/1973), 13) ersättningar enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948),	När bostadsbidraget beräknas ska som inkomster inte beaktas 1) barnbidrag enligt barnbidragslagen (796/1992), 2) moderskapsunderstöd enligt lagen om moderskapsunderstöd (477/1993), 3) förmåner enligt lagen om handikappförmåner (570/2007), 4) sjukvårds- och undersökningskostnader som betalas på basis av olycksfallsförsäkring, 5) militärunderstöd enligt militärunderstödslagen (781/1993), 6) fronttillägg och extra fronttillägg enligt lagen om frontmannapension (119/1977), 7) *studiestöd enligt lagen* om studiestöd *(65/1994), med undantag av studiepenning,* 8) utkomststöd eller annan förmån enligt lagen om utkomststöd (1412/1997), 9) ersättning för uppehälle enligt lagen om Folkpensionsanstaltens rehabiliteringsförmåner och rehabiliteringspenningförmåner (566/2005), 10) kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) eller annan motsvarande kostnadsersättning eller ersättning för uppehälle, 11) stipendier och andra motsvarande understöd som inte betalats i syfte att trygga försörjningen, 12) *ersättningar för kostnader för familjevård enligt familjevårdslagen (263/2015) och för familjedagvård enligt lagen om småbarnspedagogik (36/1973),* 13) ersättningar enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst (404/1948),

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
14) barnpension som betalas i form av familjepension,	14) barnpension som betalas i form av familjepension,
15) ersättningar för särskilda kostnader på grund av lyte, skada eller men,	15) ersättningar för särskilda kostnader på grund av lyte, skada eller men,
16) barnförhöjning enligt folkpensionslagen (568/2007),	16) barnförhöjning enligt folkpensionslagen (568/2007),
17) underhållsbidrag för barn, som betalas med stöd av ett domstolsbeslut eller ett fastställt skriftligt avtal, och underhållsstöd enligt lagen om underhållsstöd (580/2008),	17) underhållsbidrag för barn, som betalas med stöd av ett domstolsbeslut eller ett fastställt skriftligt avtal, och underhållsstöd enligt lagen om underhållsstöd (580/2008),
18) menersättning enligt lagen om olycksfallsförsäkring (608/1948),	18) *menersättning enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015),*
19) resedagtraktamenten, ersättningar för resekostnader och ersättningar för sjukvårdskostnader samt med dessa jämförbara ersättningar för särskilda kostnader,	19) resedagtraktamenten, ersättningar för resekostnader och ersättningar för sjukvårdskostnader samt med dessa jämförbara ersättningar för särskilda kostnader,
20) vårdarvode enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005),	20) vårdarvode enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005),
21) hyra som betalas av en underhyresgäst som avses i 9 § 8 mom.,	21) hyra som betalas av en underhyresgäst som avses i 9 § 8 mom.,
22) andel i intäkterna av ett dödsbo, eller	22) andel i intäkterna av ett dödsbo,
23) förmåner eller inkomster från utlandet som motsvarar förmånerna eller inkomsterna enligt 1–22 punkten.	23) förmåner eller inkomster från utlandet som motsvarar förmånerna eller inkomsterna enligt 1–22 punkten.
20 §	20 §
Bidragstagarens anmälningsskyldighet	*Bidragstagarens anmälningsskyldighet*
Den som får bostadsbidrag ska till Folkpensionsanstalten anmäla om att	Den som får bostadsbidrag ska till Folkpensionsanstalten anmäla om att
1) äktenskap ingås eller upplöses,	1) äktenskap ingås eller upplöses,
2) ett samboförhållande inleds eller avslutas,	2) ett samboförhållande inleds eller avslutas,
3) antalet personer som hör till hushållet förändras,	3) antalet personer som hör till hushållet eller *hushållets sammansättning* förändras,
4) hushållet flyttar från bostaden eller byter bostad,	4) hushållet flyttar från bostaden eller byter bostad,
5) hushållets boendeutgifter minskar med minst 50 euro per månad,	5) hushållets boendeutgifter minskar med minst 50 euro per månad,
6) hushållets fortlöpande månadsinkomster ökar med minst 400 euro per månad,	6) hushållets fortlöpande månadsinkomster ökar med minst 400 euro per månad,
7) en person som hör till hushållet får rätt till bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare,	
8) en person som hör till hushållet får rätt till bostadstillägg enligt lagen om studiestöd,	
9) rätten till bostadstillägg upphör för en studerande som bor i samma bostad,	
10) hushållet tar en underhyresgäst eller	*7)* en person som hör till hushållet får rätt till bostadsbidrag enligt lagen om bostadsbidrag för pensionstagare,

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
upphör att ha en underhyresgäst, 11) besittningsformen i fråga om den bostad som hushållet har till sitt förfogande ändras, och 12) en person som hör till hushållet flyttar utomlands eller vistas utomlands.	*8)* hushållet tar en underhyresgäst eller upphör att ha en underhyresgäst, *9)* besittningsformen i fråga om den bostad som hushållet har till sitt förfogande ändras, *10)* en person som hör till hushållet flyttar utomlands eller vistas utomlands.
27 §	27 §
Förutsättningar för justering av bostadsbidrag	*Förutsättningar för justering av bostadsbidrag*
Bostadsbidragets belopp justeras när ett år förflutit sedan bostadsbidraget började löpa eller sedan senaste justering. Bostadsbidraget ska justeras också, om 1) hushållets fortlöpande månadsinkomster har stigit med minst 400 euro eller sjunkit med minst 200 euro, 2) de boendeutgifter som betalas av hushållet och som avses i 9 § förändras med minst 50 euro i månaden, 3) hushållet byter bostad eller om besittningsformen i fråga om bostaden ändras,	Bostadsbidragets belopp justeras när ett år förflutit sedan bostadsbidraget började löpa eller sedan senaste justering. Bostadsbidraget ska justeras också, om 1) hushållets fortlöpande månadsinkomster har stigit med minst 400 euro eller sjunkit med minst 200 euro, 2) de boendeutgifter som betalas av hushållet och som avses i 9 § förändras med minst 50 euro i månaden, 3) hushållet byter bostad eller om besittningsformen i fråga om bostaden ändras, *eller*
4) antalet personer som hör till hushållet ändras varaktigt eller om hushållet tar en underhyresgäst eller upphör att ha en underhyresgäst, eller *5) någon som hör till hushållet och bor i samma bostad inleder studier på basis av vilka han eller hon är berättigad till bostadstillägg enligt lagen om studiestöd eller på något annat sätt får rätt till bostadstillägg eller om rätten till bostadstillägg upphör för en sådan studerande som avses i 4 § 4 mom. och som bor i bostaden.*	4) antalet personer som hör till hushållet eller *hushållets sammansättning* varaktigt förändras*,* hushållet tar en underhyresgäst eller upphör att ha en underhyresgäst.
Om bostadsbidraget skulle sjunka justeras beloppet av bostadsbidraget likväl inte i de fall som avses i 2 mom. 2 punkten på grundval av höjda boendeutgifter, om de fortlöpande månadsinkomsterna inte har stigit på det sätt som avses i 2 mom. 1 punkten. Bostadsbidraget kan justeras utan ansökan, om Folkpensionsanstalten har tillgång till alla grunder för justeringen.	Om bostadsbidraget skulle sjunka justeras beloppet av bostadsbidraget likväl inte i de fall som avses i 2 mom. 2 punkten på grundval av höjda boendeutgifter, om de fortlöpande månadsinkomsterna inte har stigit på det sätt som avses i 2 mom. 1 punkten. Bostadsbidraget kan justeras utan ansökan, om Folkpensionsanstalten har tillgång till alla grunder för justeringen.

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
28 §	28 §
Tidpunkt för justeringen	*Tidpunkt för justeringen*
Bostadsbidraget justeras i de fall som avses i 27 § 2 mom. 1) med stöd av 1 punkten från ingången av månaden efter den månad från vars första dag den förändring i inkomsten som avses i punkten gäller, 2) med stöd av 2 och 3 punkten från ingången av den månad för vilken ändrade eller nya boendeutgifter betalas för hela månaden, 3) med stöd av 4 punkten från ingången av den månad från vars första dag den förändring i förhållandena som avses i punkten gäller, *eller*	Bostadsbidraget justeras i de fall som avses i 27 § 2 mom. 1) med stöd av 1 punkten från ingången av månaden efter den månad från vars första dag den förändring i inkomsten som avses i den nämnda punkten gäller, 2) med stöd av 2 och 3 punkten från ingången av den månad för vilken ändrade eller nya boendeutgifter betalas för hela månaden, 3) med stöd av 4 punkten från ingången av den månad från vars första dag den förändring i förhållandena som avses i den nämnda punkten gäller.
4) *med stöd av 5 punkten från ingången av den månad då rätten till bostadstillägg börjar eller från ingången av månaden efter den månad då rätten till bostadstillägg upphör.*	
29 §	29 §
Indragning av bostadsbidrag	*Indragning av bostadsbidrag*
Bostadsbidraget dras in 1) vid ingången av den månad under vilken en justering som avses i 27 § träder i kraft, om hushållet begär att bostadsbidraget dras in, 2) vid ingången av månaden efter flyttningen, om hushållet flyttar ut ur den bostad för vars boendeutgifter bostadsbidraget har beviljats, om inte bostadsbidraget justeras på grundval av 27 § 2 mom. 3 punkten, 3) vid ingången av den månad för vilken hushållet inte enligt 8 § längre har rätt till bostadsbidrag, 4) vid ingången av den månad från och med vilken de boendeutgifter som betalas av hushållet och som avses i 9 § upphör, eller 5) vid ingången av den månad under vilken en justering som avses i 27 § 1 mom. träder i kraft, om hushållet inte på uppmaning av Folkpensionsanstalten inom rimlig tid lämnar de uppgifter som behövs för justering av bostadsbidraget.	Bostadsbidraget dras in 1) vid ingången av den månad under vilken en justering som avses i 27 § träder i kraft, om hushållet begär att bostadsbidraget dras in, 2) vid ingången av månaden efter flyttningen, om hushållet flyttar ut ur den bostad för vars boendeutgifter bostadsbidraget har beviljats, om inte bostadsbidraget justeras på grundval av 27 § 2 mom. 3 punkten, 3) vid ingången av den månad för vilken hushållet inte enligt 8 § längre har rätt till bostadsbidrag, 4) vid ingången av den månad från och med vilken de boendeutgifter som betalas av hushållet och som avses i 9 § upphör, 5) vid ingången av den månad under vilken en justering som avses i 27 § 1 mom. träder i kraft, om hushållet inte på uppmaning av Folkpensionsanstalten inom rimlig tid lämnar de uppgifter som behövs för justering av bostadsbidraget, *6) senast vid ingången av den fjärde månaden, om hushållet bor någon annanstans än i*

Gällande lydelse	*Föreslagen lydelse*
	den bostad för vars boendeutgifter bidraget har beviljats, om inte bidraget justeras på grundval av 27 § 2 mom. 3 punkten.
41 §	41 §
Nytt avgörande av ett ärende med anledning av beviljad förmån	*Nytt avgörande av ett ärende med anledning av beviljad förmån*
Om den som får bostadsbidrag eller den som hör till ett hushåll som får bostadsbidrag retroaktivt har beviljats en förmån enligt 8 § 2 mom. som hindrar utbetalning av bostadsbidrag, kan Folkpensionsanstalten utan samtycke av part efter att ha hört parten avgöra ärendet på nytt.	Om den som får bostadsbidrag eller den som hör till ett hushåll som får bostadsbidrag, efter det att beslutet har meddelats, retroaktivt har beviljats en förmån enligt 8 § 2 mom. som hindrar betalning av bostadsbidrag, *kan Folkpensionsanstalten utan undanröjande av beslutet och utan samtycke av part avgöra ärendet på nytt.*
51 §	51 §
Indexbindning	*Indexbindning*
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
De maximala boendeutgifterna binds till det hyresindex på årsnivå som beskriver utvecklingen i hyresnivån i hela landet och för samtliga hyresbostäder och som Statistikcentralen fastställer, och vars poängtal år 2010 var 100, så att de belopp som anges i 10 § motsvarar det fastställda poängtalet för hyresindexet för 2014. De maximala boendeutgifterna justeras första gången vid ingången av 2017 i enlighet med förändringen i hyresindex.	De maximala boendeutgifterna binds till det hyresindex på årsnivå som beskriver utvecklingen i hyresnivån i hela landet och för samtliga hyresbostäder och som Statistikcentralen fastställer, och vars poängtal år 2010 var 100, så att de belopp som anges i 10 § motsvarar det fastställda poängtalet för hyresindexet för *2015*. De maximala boendeutgifterna justeras första gången vid ingången av *2018* i enlighet med förändringen i hyresindex.
— — — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — — —
	Denna lag träder i kraft den 20 . Bestämmelserna i 10 § och 51 § 4 mom. träder dock i kraft redan den 1 januari 2017 och de tillämpas på bidrag som beviljas eller justeras vid denna tidpunkt eller senare.